

Diatribae Thomae Willisii ... de febribus vindicatio adversus Edmundum de Meara / [Richard Lower].

Contributors

Lower, Richard, 1631-1691

Publication/Creation

Amstelodami : Apud Gerbrandum Schagen, 1666.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/n673cd7c>

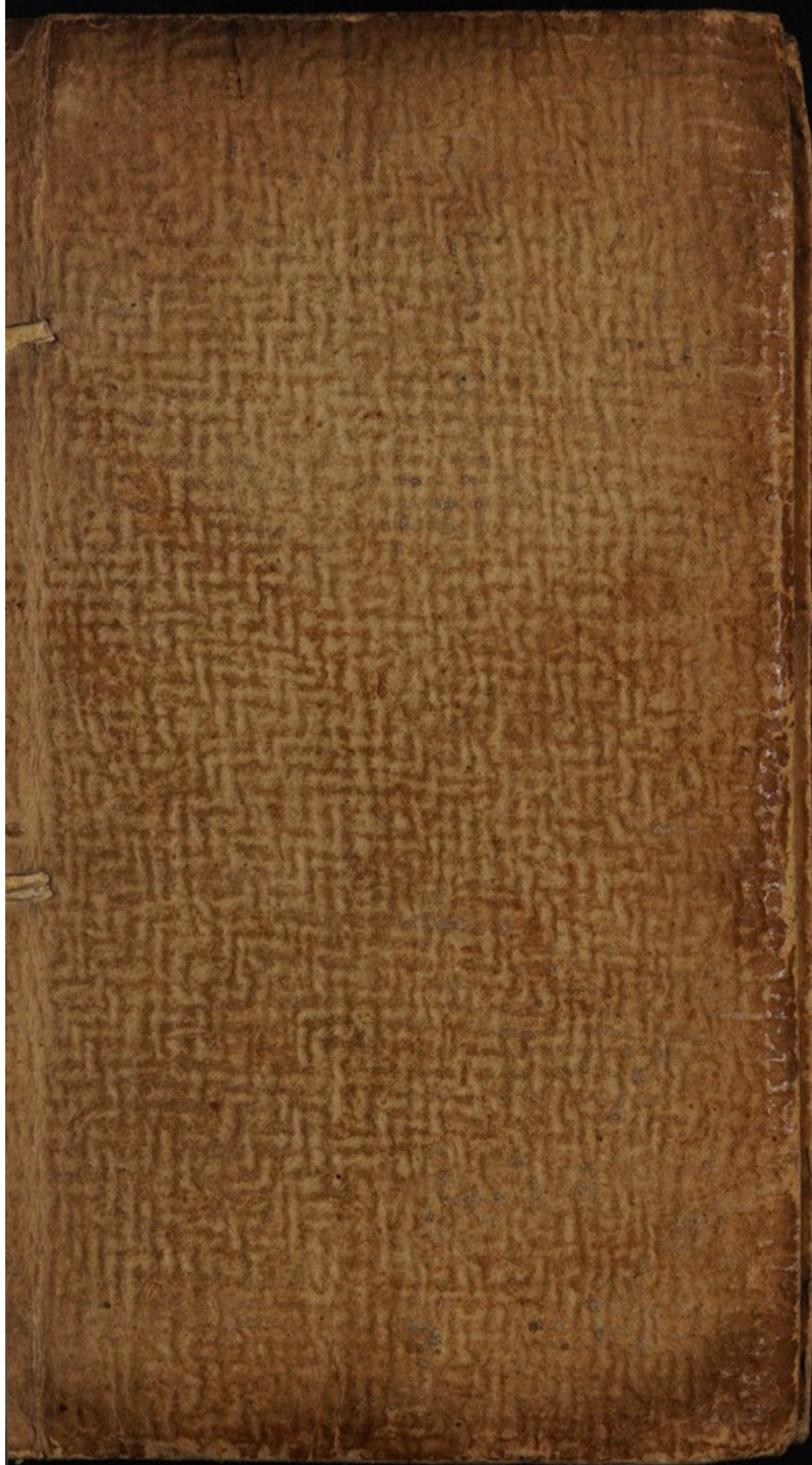
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

36169/A

D. III

7/m

1) MEARA, E.

Examen. 1667

2) LOWER

Diatribae ... vindictio. 1666.

Fulton 2

Thompson
Jan 05

DIATRIBÆ

THOMÆ WILLISII

Doct. Med. & Profess. Oxon.

DE FEBRIBUS VINDICATIO,

ADVERSUS

Edmundum de Meara Ormonien-
fem Hibernum M. D.

Authore

RICHARDO LÖWER,

Medico Oxoniensi.

AMSTELODAMI,
Apud GERBRANDUM SCHAGEN,
Anno M. DC. LXVI.

D^{no}

laborat
sz Ar
Patron
erudit
tium f
excell
scripti
nomi
ciliare
Sati
tentio
tum e
quoqu
que et
busque
gligen
malur
pfa ve
anim l
& retc
perime
dia, in

Honoratissimo Domino

D^{no} ROBERTO BOYLE
ARMIGERO.

COntroversiam aggressurus,
(*Vir Illustrissimè*) in quâ
non solum *Willisii*, sed ipsius
etiam Philosophiæ nomen
laborat, non potui aut æquiorẽ cau-
sæ Arbitrum, aut digniorem operis
Patronum eligere. Tu enim cum inter
eruditos tantum scientiâ præstas, quan-
tum supra hominum vulgus dignitate
excellis, nemo est qui melius poterit
scriptis nostris & testimonio fidem, &
nominis splendore authoritatem con-
ciliare.

Satis scio parum Tibi placere con-
tentiosum hoc forum, nec Tibi igno-
tum arbitror quàm injucunda nobis
quoque Provincia contigit, quantum-
que etiam animus noster à jurgiis liti-
busque abhorreat; sed non erant ne-
gligenda convitia; quorum impunitate
malum serpere, frangi industria, & i-
psa veritas dehonestari poterat. Neque
enim laceessimus nos, sed respondemus,
& retortis solummodò *Meara* telis, ex-
perimenta defendimus, eademque stu-
dia, in quibus Ipse quotidie versaris;

Epistola Dedicatoria.

quæ non tantum nobilitate ornas, sed
& sumptibus promotes, operibus
exauges; quæ denique exemplo tuo
& inventis crevere.

Itaque aliorum censuras non mora-
bor, parùm sollicitus quid contra fre-
mant illatrentque Tricones & notio-
num fabri, occultæ Philosophiæ Pro-
fessores, quibus Magistrum sequi, est
sapere; qui in dogmata non ratiociniis
sed sacramento adiguntur. Tu unus
mihi pro Theatro aderis, omnibus Or-
chestræ cuneis, imò universis Tri-
buum omnium & Centurionum suf-
fragiis potior: liberam enim & sui iu-
ris Philosophiam amplector, solique
veritati & proinde Tibi ejusdem Sa-
cratissimo Antistiti & Vindici Acerri-
mo devinctas trado manus, meque pa-
lâm ex animo profiteor, Tui

*Servum humillimum, Ti-
bi Addictissimum*

RICH. LOWER.

LE-

LECTORI PRÆFATIO.

Uod Clarissimus Verulamius pro certissimo Scientiarum sustinere & impedimento habuit, experientia quotidie comprobatur; Neque quosdam Antiquitatis studio & superstitionis Authoritatis reverentia in transversum actos, à contemplatione naturæ & diligenti ejusdem indagine prorsus cessare; Artesque olim receptas insanis pretiis æstimantes nihil amplius querere, sed modestiam inertia prætexentes, magnâ cum pompâ profiteri, dies edocere, apud Grandævos esse sapientiam, nihilque nunc inveniri posse quo mundus tam diu caruerit; & proinde nova omnia contemnunt, despuunt & irrident, imò tanquam Portenta horrent & avergantur.

Quis enim Praclarus Author novis experimentis aut feliciori aliquo invento Philosophiam auxit & illustravit, quin Cynicus aliquis de veteri Bar-

P R Æ F A T I O.

batorum grege, errore animi, aut invidiâ excitatus mox contrâ illatret, & rixando se opponat; adeo ut cum gradum promovere, & ulterius in natura recessus penetrare quis perrexerit, statim vel à latere aut à tergo laceffitus pedem sistere cogatur, ut periclitanti à morsibus calci, poplitibusq; prospiciat.

Quâ in sorte cum ob summa in rem literariam merita versetur Clarissimus Willisius, utpote qui indignis prorsus modis à Doctore quodam Meara tractatus pessimèq; habitus sit; visum est mihi (licet is sit Willisius qui defensore aut vindice minimè indigeat) ipsum sublimioribus curis natum à fastidio hoc & frigidissimâ molestiâ quâ datur liberare.

Et quidem mirari satis nequeo quæ furia Mearam incitaverint, nec verbo nec injuriâ laesum, ut virum pari scriptorum morumque candore insignem, haud secus ac publicum humani generis hostem confictis tot ubique mendaciis & opprobriis confectaretur: Nisi hoc tamen Willisio & expectandum,

PRÆFATIO.

& quodammodo ferendum sit in moroso
 & iracundo homine; qui summos un-
 diquaque viros pari ludibrio & con-
 tumeliâ insequitur. Cartesium enim ^{pag. 97}
 fœminis Aulicis & ingeniis aliorum
 minus solidis aliquam Eruditionis
 umbram venditasse. Harvejum quæ- ^{pag. 54}
 dam impiè, alia ridiculè & absurdè
 scripsisse. Glissonium ad Categorias ^{pag. 55}
 & prædicabilia iterum esse relegan- ^{pag. 87}
 dum pronunciat.

Sed videamus interim quibus præsi-
 diis fretus proterviam hanc tumidumq;
 fastum induit crudus ille & vultuosus
 senex; ut non Willisium modo sed in-
 gentia ista fama nomina, aliosque Cla-
 rissimos & Doctissimos viros tam fa-
 cile habeat & pronum contemnere.

Breviter quod res est dicam; ab ar-
 te chymicâ tam longè abest, ut extor-
 rem crederes, cui aquâ & igne interdi-
 ceretur; quique nullam sciret mine-
 ram, illâ exceptâ, quæ in venâ portâ
 residens febriles excitare flammæ ab-
 surdo prorsus commento dicitur.

In Anatomicis eadem peritia; va-

P R Æ F A T I O.

P. 78. *sorum enim Pecquetianorum, aut*
P. 74. *cujusquam ferè alterius partis usum*
P. 113. *non agnoscit. Circulationem sangui-*
P. 105. *nis interdum negat, modò in dubium*
P. 75. *vocat, mox ita explicat, ut planè con-*
stet eum ipsum non omninò intelligere.

In Philosophiâ pares omninò exhi-
bet progressus; illic enim nodos omnes,
unâ eâque brevissimâ operâ, formæ
qualitatum facultatum vel Antiperi-
staseos solâ mentione solvit atque dis-
cutit: si quid ultra queras molestus ni-
miùm & frustra importunus viderere.

Denique quantum in praxi medicâ
profecerit, ex adjicali istâ cœnâ,
quam Animadversionibus suis appo-
suit, satis superque datur intelligere.
Ubi, ne vacuæ omninò hiarent pagine,
Historias aliquot Medicas, ut ait,
rariores protulit; verùm nullatenus
magis admirandas, quàm propter
phœnomenon solutiones, quas ille non-
dum intellectâ sanguinis circulatione,
ferè tantum à vaporibus deducit.

Sed de istis omnibus penes æquum
Lectorem esto Iudicium: Neque enim
mibi

PRÆFATIO.

mihī expectare fas est Mearam Erroribus usque adeo imbutum & innutritum, ut ipsa nunc demum deliria & tenebras amare cœperit, aut aliorum oculis esse crediturum, aut usurum suis; Ne forte & quæ olim didicit, jam tandem dediscere videatur: quinimo ut passim dicitur, *νεκρὸν ἰατρὸς εἶναι καὶ γέ-
νοιτο καὶ νεκρὸν ταυτὸ εἶναι.*

CUM D Edmundi Mearæ Prefationem & Epilogum, quibus in nova medicina inventa tam protervè invehitur, Ipsius Patris verba satis aptè redarguant, ea hic sub-
jicere placuit, ut sciat Lector, dum Hippocratem solum usque adeo suspicit, & tanquam Patrem veneratur, quanto rectius fecisset, si consulisset suum: Miror profectò quâ fronte quisquam experientia (Scientia omnis & Cognitionis inventrici) repugnare præsumat, nisi pro ratione sufficiat multos & pudere & pigere quidquam de novo admittere, quod confirmata eorum opinioni adversetur, à quâ ne latum quidem unguem recedere sustinent, ne prius non rectè sapuisse videantur: multos tantâ cum fatuitate, ne dicam Idololatria, Hippocratem, Galenum, & Aristotelem venerari videas, ut quicquam ab illis non dictum,

P R Æ F A T I O.

non dicendum ; quicquid ab illis incognitum,
non cognoscendum putent. Sed quàm longè
decipiantur ex eo constat, quod ipse Galenus
Hippocratem & Aristotelem multis in
locis redarguat : Quodque artium singularum
(Medicine maxime) ambitus ita sit infinitus,
ut nemo à Mundi origine ad hunc usque diem
omnia quæ in arte ullâ cognitu sunt necessaria,
perfectè & usquequaque cognoverit. Nulla
præterit post Hippocratem Mundi ætas,
nullum lustrum, nullus ferè annus, qui nova
experimenta therapeutica inservientia non
protulit ; quorum quamplurima à mulierculis
& Idiotis casu & fortuito fuerunt inventa.
Quid igitur mirum ingeniosos Medicos & Phi-
losophos, ratione & experientia ducibus, an-
tiquorum monumenta multis ditasse documen-
tis, multis adauxisse incrementis ? Equidem si
Hippocratis, Galeni, Aristotelis manes
corporibus quæ olim induti erant, reunirentur,
& in terras revocarentur, animo obstupe-
rent & magnopere gestirent artem medicam
tot hodie ornamentis illustratam conspiceret,
tot novis inventis ditatam, tot mirificis ope-
rationibus locupletatam, quæ eorum tempo-
ribus & multis post seculis in Cimmeriis
erant tenebris sepulta.

Dermutius de Meera Lib. de Morb.
Hæreditar. p. 276, 277.

Py-

Pyretologia Willisianæ, &c.
VINDICATIO.

CAPUT PRIMUM.

Synopsin Pyretologia Willisianæ, non nisi imperfectam, exhibet Meara, idque subdolè in suam rem.

SI de *Willisiana Februm Doctrinâ*, quæ sentiret *Meara*, ea candidè, & ingenuè protulisset, cum liberum sit cuique suo modo sapere; neque erat cur quisquam illi succenseret, neque in asserendâ, quam suscepit, sententiâ minus effecisset: At cum tanto animi impetu, & ardore, câ linguæ impotentiâ negotium hoc aggressus sit, nimis patet eum invidiæ potius, & suo maledicendî genio litasse, quam veritati, aut causæ studuisse. In ipso enim operis limine, quàm temerè pronunciat *Pyretologiam Willisianam numerosis monstrosarum opinionum portentis refertam*? Séque id scribere, nempe in commodum humani generis, ne *speculationes inanes in medicina Praxin tradita, periculosam errorum catenam, in salutis humana perniciem desitutam, à tergo trahant*. Ita non vafriè minùs, quàm malitiosè, doctrinæ, quam explodere satagit, pellem urfinam induit, & dein canibus lacerandam objicit, in quâ tamen (û benè auguror) & quod latratus eorum

spernet, & dentes fatigabit, inveniet. Poterat quidem *Meava* (si quid tamèn ingenuè posset) advertere *Doctissimum Willisum*, quicquid hîc objicitur, præoccupasse in Præfatione suâ ad tractatum de Febris, ubi satis apertè declarat, praxin medicam à doctrinâ suâ parùm, aut nihil immutari, cò quòd Remedia ab experienciâ comprobata (fuerè autem ab initio ferè omnia Empirica) eadem manere debeant, ita tamen ut morborum causis, melius aliquandò perspectis, certiori saltem methodo ad curationem procedatur.

Verùm utcunque res fuerit, nova hæc februm doctrina penitus refutanda est, vel ea potissimùm ratione, quòd quorundam phænomenon, relictis veterum placitis, solutiones inanes rejiciat, neque ad vulgaria ignorantie subterfugia se, cum Ormonensi Medico, simul recipiat. Itaque hoc pensum, ut *Meava* feliciùs exequatur, totius materiæ Synopsin tradere, sive monstrum à se debellandum, delineare aggressus; revera quiddam monstrum, sed tale ab ipso factum, imprimis exhibet: Perindè ac si cum larva luctaturus, ipse nudum sibi Sceleton compararet, quod nec carne obductum, nèd ligamentis, aut articulis connexum, & malè cohæreat, & facillè dejiciatur. Nam doctrinæ *Willisianæ* capitibus præcipuis, saltem quæ decus, & probationem rebus astruerent, prudenter omisiss, ea tantùm quæ facilius refelli posse videbantur, in medium protulit; mòx ubi

in

in pauciora quædam Theoremata, haud vice-
simam totius materiæ partem, argumenta
dicam, an convitia quædam strinxerit, tan-
quam de bellua deviçta, seriò triumphat, &
pulchrum canit sibi Epini^{x 109}: quàm imme-
ritò autem ex sequentibus patebit.

C A P. I I.

*Febrem rectè à Willisio describi ostenditur,
contra Mearam.*

A Gendum verò, hîc incipit Vir Egregius
Argumentorum tela in *Willisium* con-
torquere, & primò ut ostendat quid in Logi-
ca possit, quàm ubique crepat senex bonæ spei,
arietatur in febris descriptionem, ab eo posi-
tam; eamque calumniatur, quia non est de-
finitio perfecta, constans ex Genere, & Diffe-
rentia; ubi loco generis subjectum, & causa
efficiens, atque loco differentie Causa formalis
poni debuerant. Quid ni æquo jure poterit
& Anserem culpare, quia Cygnus non factus
sit? quippe *Willisius* se febrem describere
tantum profitetur: forsan quia putavit rei,
cujus natura admodum lata, & diffusa est,
quæque species sub se multiplices, & diffor-
mes continet, definitionem exactam vix qua-
drare. Attamen quid si dicamus, vel invitâ
Mearæ Dialectica, febrem hîc rectè defini-
ri, atque sanguinem esse subjectum, ejusque
motum inordinatum, & effervescentiam
esse febris causas formalem, & efficientem?

Pro-

Profectò, Argumenta quæ *Meara* producit, hanc assertionem minimè convellunt: Nam primò satis proluxâ argumentatione (quam quidem ille, ne ignorent posterì, *quantum versatus sit in bonorum Authorum monumentis*, ex *Sennerto* lib. de *Febribus*. cap. 1. suffuratus est) evincere nititur, quod *calidi innati mala temperies, sit febris causa tum formæ, tum efficiens*; cumque calidum innatum in partibus solidis constituerat, infert ipse, *febris essentiam, non in sanguinis, sed in partium dyscrasia consistere*, p. 14. Quam subtiliter, & acutè hæc! Ergò secundum Te omnis febris erit Hæctica; nempe si omnis subjiciatur in solidis partibus, nulla erit in sanguine: nam discrimen inter febrem Hæcticam, & Synocham, vel *Galeno*, & priscis medicis (quos ita revereris) iudicibus, statuitur, quod *hæc in sanguine, ac illa in partibus solidis fundatur*. Sed probat *Vir Doctissimus* febrem non esse in sanguine, quia cum omnes corporis viventis actiones à principio vitæ particeps oriantur, sanguis autem in partium viventium censum non debeat admitti; sequitur sanguinem quantumvis benè dispositum, non rectè statui actionum corporis viventis causam efficientem, proindeque nec malè dispositum, causam actionis vitiosam.

Hic contra Rationem primò, & ipsius Sensus testimonium, negas sanguinem vitæ participem, cum sit ipsius vitæ fons, ejusque, uti ac animæ sensitivæ, subjectum immediatum, id quod ex observatione *Harvei* liquidò con-

conf
tem
sis q
nem
hoc c
dicu
textu
nemp
tas,
redun
nis vi
mus
calid
sang
tur,
sangu
p.
plane
scen
sang
effe
sed p
sine
motu
dica
tum,
popu
Hæc
dena
celer
num
obser
fame

constat; vel (quia hujus auctoritatem contemnitis) tui ipsius oculi (modo in Anatomicis sis quicquam versatus) Te doceant, sanguinem primò vivere; quinetiam Sacrae literae hoc clare testantur, ubi sanguinis esus interdicitur, *quia sanguis animalium vita est*: textus Hebraicus quiddam amplius sonat, nempe *sanguinem esse animam*, unde impietas, quam *Harveio* imputas, in Te potius redundat, qui hæc ignorasti: Sed de sanguinis vitâ infra fusiùs differetur, ubi ostendemus sanguinem esse caloris principium, atque *calidum*, quod dicitur *innatum*, omninò à sanguinis influxu pendere; unde facilè sequitur, non *calidi innati ametriam*, sed ipsius sanguinis dyscrasiam esse febris causam.

P. 10. At verò profertur hic ingens, & plane Giganteum telum. *Sanguinis effervescentia non est causa febris, quia effervescentia sanguinis potest esse sine febre, & febres sine effervescentia sanguinis*. Hic aliquid dicis, sed probes; nempe, quod *febris potest esse sine immodica sanguinis effervescentia, aut motu inordinato*; patere asseris in febre *Hectica*, quæ citra observabilem sanguinis motum, aut fervorem, partium substantiam depopulatur. Itane credis sanguinem in febre *Hectica* supra modum non effervescere? undenam igitur in hoc morbo, pulsus creber, & celer, genarum rubedo, calor in volis manuum, & sudores nocturni? De *Hectica* rectè observavit *Dottissimus Willisius*, eam sæpissimè à pulmonum, quandoque etiam ab
alia-

aliarum partium ulcere intestino procedere ; quod etiam *Galenus* innuit , qui lib. de different. febr. 1. c. 9. scribit , se ex coli intestini inflammatione diuturna , ut *Grenum*, & *vesicæ* similibus affectibus , *Hecticam* febrem ortam vidisse. Dicas Tu igitur, qui potest ulcus in loco privato latitans, calorem in solidis totius corporis partibus accendere, nisi quod prius labem sanguini aspergat, ipsumque effervesfaciat ; etenim sanguis impura ulceris sanie inquinatus, nutrimenti laudabilis loco particulas acres, ac irritativas, quæ nempe cum particulis, cuiusque membri insitis, effervescunt, apponit. Hoc *Doctissimus Willisius* de febr. c. 11. clare ostendit ; licet Tu illum febris Hecticæ considerationem omnino præteruisse falso affirmes ; itaque objectionis tuæ pars una corruit : videamus quo fulcro altera innititur.

Sic arguis ; quod sanguis citra febrem ultra modum ferveat, & astu mirabili cieatur, luculentam faciunt fidem, *Scorbutus*, *Rheumatismus*, multi morbi cutanei, *narium*, & hæmorrhodium fluxus sanguinolentus, ac profluvium mensum, p. 11. Huic facile erit referre, quod, licet in ejusmodi casibus sanguis commovetur, tamen non propriè effervescere dicatur, saltem non ejusmodi effervescentiâ, quam *Willisius* ad febrem excitandam requiri asserit ; nam ille vocabulum Effervescentiæ, quâ febrem describit, explicans, dicit eam ejusmodi liquoris cujuslibet turgescentiâ esse, quam in vino deprehendimus, cum ob sulphur exaltatum, aut rem non miscibilem ei confusam,

im-

immodicè ebulliat; nostro Idiomate vocatur (*fretting of wine*) quare & sanguis non nisi ob particulas sulphureas, aut spirituosas nimis exaltatas, vel propter particulas Heterogeneas ei intimè confusas, effervescentia dicitur. Hinc sequitur, non omnem sanguinis perturbationem effervescentiam ejus appellari debere: nam à vini potu, exercitio citato, & ob multas alias causas sanguis perturbatur; sed quia denud statim sedatur, effervescentiæ nomen non meretur. Præterea in *Scorbuto*, *Rheumatismo*, *morbis cutaneis*, & similibus, plerunque sanguinis particulae salinae exaltantur, ideoque commotæ, liquoris sanguinei inordinationes quasdam cient: at siquidem particulae istae salinae ad accendendum sunt minus aptae, febrem generalem non inducunt: quandoque tamen prædicti affectus, quatenus particulae salinae perturbatae, etiam alias inflammabiles commovent, febrem anormalem, aut febriculam adjunctam habent.

Quod autem spectat ad hæmorrhagias immodicas, absque febre contingentes; cuius sedulo observanti constabit, sæpe febriculam quandam ejusmodi sanguinis eruptiones præcedere, cujus augmentum ab evacuatione ista non raro præcavetur, nempe morbi fomite foras ejecto. Ut plurimum verò immoderata sanguinis profluvia à duabus causis dependent, quæ tales effectus sine febre, immo sine quavis immodica perturbatione producere valent: nempe in Scorbuticis, aliisque hæmorrhagiæ obnoxiiis partium tonus valde laxatur, ac fibræ debilitantur,

ut

ut vasorum ostiis minus constrictis, ipsa sæpe dehiscant, & prorsus aperiantur; quare cum sanguis, sale fixo multum imbutus, articularum oscula facile referet, & venarum difficulter subeat, nihil mirum est si crebrò foràs erumpit: Præterea in illis casibus sæpe adsunt ingentes viscerum obstructions, ut sanguis eorum anfractus liberè pertransire nequeat; Quin vario obice hic, & circa interiores corporis partes angustatus, necesse habeat versus extimam superficiem copiosius deferri, & sæpe, quâ data porta, exire. Atqui ut sanguis alicubi exitum inveniens ubertim prorumpat, effervescentiâ nihilo magis opus est, quam ut idem è vena pertusa (quod equidem aliquando ad animi deliquium evenit) sponte sua effluat. Quod attinet ad fluxum menstruum, videtur quòd sanguis in eo, ad turgescentiæ plenitudinem assurgens, effervescere incipiat; sed quoniam massâ ejus ab evacuatione ista statim depletur, & eventilatur, idè temperiem servat, atque particulis tum spirituosiss, tum sulphureis ultio subsidentibus, effervescentia, saltem quâ febris accendatur, cessat, & pervertitur: E contra observare est interdum, quando fluxus menstruus subito supprimitur, febrem succedere; nempe quia sanguis effervescere incipiens, non statim eventilatur, sed à particulis ejus fermentativis intus cohibitis, tota massa fervorem concipit, ac demum in effervescentiâ febrilem erumpit: Ex his liquidò patet quomodo fluxus sanguinolenti, absque insigni

gni
Qu
stet
for
sc
lit
mo
à T
cui
unc
sole
mo
the
die
eru
dis
cas
nia
ren
qu
tur
At
ma
cal
fin
san
co
st
re

gni sanguinis effervescencia contingunt :
 Quare *Historia de Balman*, & *Fœminâ Bristolienſi* allegatæ, pro Te nihil faciunt, nisi forte ut *Hibernis* & *Bristolienſibus* innotescat, Te semel ad *Dominum Theod. Majern* literas dedisse. Poteram ego exemplum hæmorrhagiæ longe admirabilioris, quam quæ à Te adducitur, hic proferre, nempe de Puella cui per sexennium sanguis quotidie ad 5, vel 6 uncias, & non raro ad libræ pondus erumpere solebat, modò ex naribus, modò ex auribus, modò ex hoc, aut illo oculi alterutrius cantho, interdum ex pulmonibus; nam quolibet die, & nocte ex uno, aut pluribus horum locis erumpebat, ac insuper menstrua statis periodis ordinatè profuebant: Sed Tu forte hunc casum minimè mirabilem arbitrare, quoniam puella, ex præscriptis *Doctissimi Willisii*, remediorum chalybeatorum usu, contra quam ægri à Te tractati, perfectè sanabatur; ac etiamnum apud *Wanting* in agro *Atrebatensi* nupta, & plurium natorum mater vivit, valetque: Obvium est in hoc casu vasorum oscula nimis laxa, & patentia fuisse: ideoque postquam usu chalybis, & sanguinis crasis emendatior, & vasorum ora constrictiora redderentur, hæmorrhagia ista stupenda cessavit. Sed ad *Mearam* nostrum revertamur.

CAP. III.

Succorum nervosi, & nutritii doctrina assertitur contra Mearam.

EN hinc grave crimen *Willisio* obiectum, nempe quod *multa dicat, sed nihil probet*. H. e. quod non ipsius more, propositiones minimè cohærentes, velut lapides nullâ arte, aut turâ, sed tumultuaria ferè opera fortuito commissos, & ab invicem facile discessuros, syllogismis tantum, & capreolis, è Dialectica mutuatis, inter se vinciat, & connectat: Sed ego dicam tibi, ne nescias, in disquisitionum methodicarum institutis, velut in structuris apta symmetria fabrefactis, haud tale quidpiam requiri: nam fundamento stabili, ac arte posito, ubi saxis bene quadratis, & sibi mutuò adaptatis, ædificium assurgit, ferramentis istis, fibulisque nihil opus est: Itaque *Doctissimus Willisius*, quia priusquam de febribus dissertationem instituit, doctrinam fermentationis, illi præviâ, & bascos loco jactam, fusè explicaverat, tum sanguinis Anatomiam, cæteraque omnia quæ ad Pyretologiam firmiùs superstruendam facere videbantur, experimentis, & instantiis confirmaverat; parùm necesse habuit in sequentibus methodum suam spinosis Logicæ elenchis turbare, adeoque asperam, & incultam reddere.

Verùm instat Vir egregius, *succum nutritium,*

tium, quinimò, & nervosum à Doctore Willifio gratis assignari, cum tales reverà in corpore humano non reperiantur. De succo nervoso perpendat Ille quæ ab Authore nostro in Tractatu suo de Cerebri Anatome scripta sunt, & argumenta pro existentia, & usu ejus ibidem allata diluat, si possit: Circa alterum succum postea à me plura accipiet. Interim à Willifio parumper divertit ille, & viros alios celeberrimos, Doctores sc. Harveum & Glissonium ausu æquè temerario, ac inani adoritur: Quas contra Glissonium attulit argumentorum umbras, præterire debeo, quoniam mihi nefas sit, præoccupare Viri Doctissimi propriam defensionem, qui optimè potest, & facile nullo cum negotio objectiones Mearanas refellere. Interim dum illas Meara in Doctissimum Virum animadversiones perlego, non possum non advertere quosdam illius, errores dicam, an obstinatas contra veritatem opiniones: Neque enim circulationem sanguinis, quàm sensui demonstrare facile cuivis, ac promptum est, cum adhuc negare pudet, dum sanguinem ad partes nutriendas, per arterias, aut venas deferri autumat, p. 33. Vir egregius incertus utro ductu sanguis ad partes feratur, sapienter facit quòd ambos simul innuit, cum si motum sanguinis circularem intellexisset, planè sciret venas sanguinem à partibus omnibus versus Cor referre, deferre autem nulli. Deinde acutè admodum de nutritione differens, facultates,

quasi

quasi tot famulorum ministeria conscribit, ut sit alia *concoctrix*, alia *retentrix*, alia *expultrix*; cujusmodi Scholarum nugæ, nebulaeque, à quo Philosophia experimentis inclaruit, evanescere debuerunt.

C A P. IV.

Sanguinem sanguificare juxta Harvejum.

P. 37.

JAm succi nervosi figmento satis ut arbitror discusso. Quin ego arbitror Te succum nervosum qualem *Willisus* descripsit, non omnino discussisse; immò nè unum argumentum, aut rationis umbram contra existentiam ejus protulisse, aut proferre posse; probare Tu quidem conatus es contra *Clarissimum Glissonium*, succum nervosum non esse nutritium, quod si quis daret tibi, quid impedit quo minus idem Liquor spirituum animalium vecturae inserviat? Profectò nisi spiritus hosce in Cerebro, & nervoso genere scatentes tibi negare animus sit, etiam hujusmodi succum, qui istis pro vehiculo esse possit, ibidem scaturire, concedas, necesse est; quare tu contra *Willisium* hic supponere mavis quàm probare.

Sed eccum, aliud gravius crimen, non modò *Williso* objectum, sed etiam *Harveo*, nempe quòd *Hamatoseos munus ab iis ipsi sanguini attribuatur*: nam quid tunc fiet de facultatum sc. *attractricis*, *alteratricis*, *retentricis*, *concoctricis*, aliarumque in his, atque

atque illis visceribus dispositarum ministeriis; ingens hoc famulitium utique proscribetur, si ipse sanguis nutrimentum suum assimilet: Ideoque *Harvei*, qui hoc primò asseruit, theoremata, nè in posterum ἀνεξήλαστος & ἀκαταύγιστος illa admittantur, statutum est *Mearæ* (si Diis placet) omnia ad examen revocare. Ubi nè antiquum minùs obtineat, aut videatur paululùm recessisse ab arte, & naturâ suâ, quibus ille dictariis non ausus est, & memoriam violare, & turbare cineres, nempe illius viri, cujus nomini non solum *Britannia*, sed & exteræ gentes, & quicquid ubique Literatorum est, ultrò assurgunt? At verò *Ormoniensis* quisquam ut *Harveum* pro absurdo, ridiculo, & impio habuerit? (Ea quippe *Mearæ* vox est, tanquam *Ranunculi* & paludibus *Hibernis*, naturâ invitâ orti, invitâ modestiâ coaxantis): Sed jam postquam moderationem hominis vidimus, argumenta ejus expendamus, si quid forte in *Harveum* protulerit solidiùs quàm verecundè! Et primò doctrinam utriusque sive Hypothesin simul collectam, generalius adumbrabimus, ut deinde argumenta, eorumque vires, & pondus, quasi ad libram, singula æstimemus. *Insignissimus Harveus* animalium generationes, eorumque prima rudimenta & formationes sedulò explorans, experientiâ satis luculentâ comperit, viventium productiones non fortuitò atomorum concursui attribuendas esse, sed virtutem, seu potentiam quandam summè architectam, admi-

mirandis istis operibus interferi, cujus directione animata quævis in species sibi destinatas, cum apta membrorum, & viscerum omnium conformatione fingerentur; quodque virtus illa plastica, quæ corpus animatum format, ac regit, cujusque *anima* dicatur. Porro siquidem inter ipsas corporis partes, quæstio est, quæ sint priores, nobilioresque, à quibus cæteræ, quoad suas, tum productiones, tum operationes dependent; facile sequetur parti isti, quæ ante alias producit, quæque ipsius animæ subiectum immediatum est, principatum ipsum deberi. Hanc verò demonstratione oculari constat esse sanguinem: quare cum sanguis ante viscera quævis formata existit (saltè ante Hepar, & Lienem, quæ vulgò sanguificare perhibentur) cumque iste à primo foetus conceptu, instar ignis accensî, micare incipit, ejusque flamma sine viscerum ope indies dilatatur, quid obstat quo minus sanguis iste per se nutrimentum suum accipiat, & assimilet, quodque materiam partibus aliis primò formandis, & postea semper enutriendis suppeditet?

E contra autem *Meara* pro dilectissimo suo Idolo, sc. *calido innato*, (quod tamen absque sanguinis influentia nihil est) acriter contendit: quare hujus dominium asserendum statuens, moderamini ejus functiones omnes ascribit: porro quia calidum istud intra partes solidas hospitari credidit, iis facultates nescio quot, & quales attribuit, qui-

quibus
penfa ab
sit omni
dario pr
ciat, sed
impressis
Hæc
quæ non
Meara ob
errare ma
recentior
baramq
sanguin
bus, pr
nem om
ac quoad
spicue
nalem i
malibus
dari? c
tenfa, c
Anat. C
nempe
altera,
continet
aliud qu
que int
lucida,
cedit;
spirituo
in cereb
mordet
ducunt

quibus singula quævis œconomiae animalis
penſa abſolvantur: interim ut ſanguis non
ſit omninò pars corporis, ſed quiddam ſecun-
dariò productum, quodque per ſe nihil effi-
ciat, ſed tantùm motibus, ipſi per alias partes
impreſſis, obſequatur.

Hæc totius controverſiæ ſumma eſt, in
quâ non ſatis mirari poſſumus pertinacem
Meare obſtinationem, qui cum veteribus
errare maluit, quàm veritatem, indubitatis
recentiorum experimentis erutam, compro-
batamque, amplecti: Nam ad ſenſum patet
ſanguinem viſceribus, ac partibus aliis omni-
bus, priorem eſſe: Aſſerit tamen ille ſangui-
nem omninò iſtorum viſcerum ope fabricari,
ac quoad motum regi: Præterea quid per-
ſpicuè magis liquet quàm animam (irrati-
onalem intelligo, quæ nobis cum brutis ani-
malibus communis eſt) in ipſo ſanguine fun-
dari? cùm enim anima illa ſit corpori coex-
tenſa, cùmque, uti *Williſius* rectè obſervat
Anat. Cerebr. cap. 11. ejus duæ ſint partes,
nempe una flammea, ſeu vitalis; ac lucida
altera, ſeu ſenſitiva: prior iſta in ſanguine
continetur, adde ut animalium vita ſit nihil
aliud quàm ſanguinis in corde accenſio, ejus-
que iatra vaſa deſlagratio: Porro animæ pars
lucida, ſive ſenſitiva omninò à ſanguine pro-
cedit; quippe ſpiritus animales ſunt tantùm
ſpirituosæ, ac ſubtiliſſimæ ſanguinis particulæ
in cerebrum extillatæ. Hinc ſicut vitæ pri-
mordia à ſanguine accenſo, & primò micante
ducuntur; ita cùm ſanguis, aut velut oleum

à lampade, ita subtrahitur, ut accensio ejus perennari nequeat; vel eventilatione prohibita, tanquam flamma oclusa, suffocatur; vel quando miasmate maligno, aut venenato tactus, extinguatur, etiam vita animalium perit. Profecto viventia perfecta intereunt, non ob calidi innati defectum, sed quia sanguinis accensio inhibetur: partes solidæ pertundi, dividi, secari, ac mille modis absque vitæ periculo vulnerari possunt; at cum sanguis nimis profunditur, aut, actione cordis impedita, circulatio ejus interrumpitur, tum, statim anima sensitiva disperditur: Porro ubi sanguinis influxus à particulari quovis membro inhibetur, quid tunc tuum *calidum innatum* potest? certè nec seipsum, nec partes continentes tutari valet, quin brevi istæ sphacelo corripiantur. Quapropter cum sanguis animæ, ac vitæ potentiam in se contineat, quid in sanguificandi, immò & partes solidas enutriendi munera ei concedamus? Sed libet hîc *Meara* in *Harveum* animadversiones particulatim expendere.

Itaque animadv. 1. p. 39. arguit *Meara*, *Quod sanguis non potest chylum in se convertere, quia non potest recrementa ejus, nempe bilem, & melancholiam, secernere & in vesiculam felleam, & in lienem deponere.* Hic videtur *Meara*, pro captu suo, (in coquinariis magis, quàm in chymicis versatus) rerum ortus, & productiones æstimare; nam hæmatoseos opus non nisi partium organica-

rum,

rum, velut plurium manuum adminiculis, & ministeriis peragi posse credit; eodem forsitan ritu ac in pulmento conficiendo fieri asolet; cum si *natura* (uti ipse de se prædicat) *consultissimus esset*, intelligere potuerat, sanguinem in corde, ac vasis, non secus ac vinum in dolio, propriæ fermentationis opere, & virtute elaborari, ac ad perfectionem evehi; nimirum spiritus, aliaque principia activa, ubi motus libertatem adepta sunt, sese explicant, inque alias particulas crassiores agentia, eas subigunt, quod in iis congener est, sibimet ipsis associant, quod Heterogeneum, secernunt: profectò sanguis spirituum, nec non salis, ac sulphuris copiâ turgescens, propter ejusmodi particularum *diversitates*, & *inæqualitates*, non modo in corde fermentescit, inque vasis, velut intra machinæ hydraulicæ canales circulatur, sed insuper in chylum sibi jugiter allatum, ac infusum, agens, particulas ejus subigit, ac minutissimè confringit, quod homogeneum est assimilât, atque feculentias crassiores, & adustas (quas *Meava* melancholiam, & bilem appellat) in vesicam felleam, ac lienem, tum etiam serositates in renes deponit, particulas autem nutritias partibus solidis affigit. Sed reponit *Meava contra naturæ providentiam esse*, chyli impuritatibus sanguinem, in spiritus vitales, & animales iturum, inquinari, quas in promptu sit eliminare, priusquam in cordis thalamos ferantur. Mirum profectò Te Bilem quam ubique

evomis non intelligere, & cujus copiâ nî-
 mium turges, ejus ortum, atque naturam
 nondum capere; Nempe credis Tubilem, &
 melancholiam è chylo immediatè, & ante-
 quàm sanguini miscetur, in viscera istæ de-
 poni: Sed dicas velim quibus viis hæc fiet;
 profectò si partium istarum, aliarumque
 Anatomiam, vel modicè calluisses, neque
 hoc unquam asserueras, neque potueras,
 opinor, tot passim errores, aut ipse, admitte-
 re, aut *Harveo* imputare: nulli enim ductus
 præter vasa sanguifera, & nervos, quicquam
 ad Hepar, aut Lienem deferunt. At multò
 subtilius disputas contra sanguinis virtutem
 nutritivam; nempe *si sanguis alimentum
 solidis partibus apponit, ergò apponit seipsum,
 quia alimentum primò in sanguinem conver-
 titur; sin ita, vel una pars sanguinis aliam
 apponit, vel unaquaque seipsam.* An non
 hîc obvium est concipere, quod alimentum
 primò elaboratur in sanguinem; dein à diu-
 turnâ istius sanguinis circulatione, accensio-
 néque quædam particulæ ejus ampliùs con-
 coctæ in humorem glutinosum, ovi albumini
 analogum, maturantur, qui sc. ipsum est nu-
 trimentum solidis partibus apponendum:
 Dein quod spectat ad appositionis modum,
 si intelligere potes quo ritu fluvius inter saxa,
 & Tophi asperitates decurrens, iis lanugi-
 nem limosam affigit, non est ut perquiras
 quomodo sanguis particulas nutritias solidis
 partibus apponit; enimvero tales particulæ
 sanguini commixtæ cum torrente ejus ad
 par-

partes omnes convehuntur, ad quas cum adpellunt, particulæ hæ poris, & meatibus hisce, illæque illis, prout eas invicem adaptari contingit, adhærent, assimilanturque. Vide quàm facile subtiles tuæ argutiæ, sicut araneorum telæ, diffilantur. Sed reponit *Meara* quod partes potius assimilantur sanguini, quàm sanguis partibus. Dico sanguinem, quamdiu quoad crasin, & motum rectè habet, particulas nutritias partibus solidis affigere, easque ibidem assimilandas relinquere; eundem verò debitò acriorem & citatiorem factum, non rarò solidarum partium substantiam absumere, earumque particulas delibatas in se rapere; uti & torrens rapidior uliginem ripis non affigit, sed etiam prius affixam deterrit, & absorbet.

Animadv. 2. p. 41. Ad instantiam tuam, quod definitio partis sanguini haud convenit, cum non sit toti cohærens; quid si dicamus sanguinem toti cohærere? Nam sanguis per totum corpus animatum diffusus est, ac in eo inseparabiliter manet; in quantum sc. à toto, aut quolibet membro, absque subjecti interitu, penitus divelli nequit; an nihil esse partem concedes, nisi quod toti immobiliter accrescit? an non fluvius perpetim decurrens, æque ac stabile solum, regionis cuiuspiam pars censeretur? Interrogo utrùm anima bruti non sit quædam pars ejus, illud tamen haud toti, velut tabulato, compingitur: reverà sanguis cum sit animæ vehiculum, similiter ac ipsa anima corporis pars habeatur.

Animadv. 3. p. 42. Frivolum est hoc quod asseris, sanguinem ad quamlibet corporis partem injuriâ graviore laceffitam accurrere, non vi propriâ, sed facultatis, corpus regentis, imperio: nam quænam ista facultas corpus regens, nisi anima? vel, ubinam ista eminentius hospitatur quàm in sanguine, ac in spirituum animalium è sanguine procreatorum systasi? prout supra ostendimus. At Tu potiùs quàm sanguinem cum *Harveo* quicquam persentiscere concedes, ad *Antiperistasin*, *Antipathiam*, *Sympathiam*, aliaque ignorantia subterfugia te recipere & malis, & necesse habes.

P. 43. Dicis, sanguinem ab aliquâ corporis parte in generatione pendere, partemque unde ita dependet illo esse priorem. Nonne tu hoc supponere mavis, quàm probare? Sed cur non partem illam nominasti? Certè hoc non ausus es ne facilè refuteris: quippe ab ovi inspectione constat sanguinem ante reliquum corpus existere; sed Tu etiam ova in incubata sedulo te inspexisse venditas, idcirco eruditè asseris in pulli fabricâ sanguinem, & reliquas partes in ovo ex albumine, & vitello formari; cùm aliorum præter Te omnium observatione constat, pullum solummodo ex albumine fabricari: quare vitellus, post formationem ejus ferè integer manens, atque intra abdomen receptus, pullo, tum in ovo adhuc existenti, tum postea excluso, enutriendo inservit. Ita inanes tui conceptus te ad quodlibet vel contra sensuum indicia affirmandum

dum passim cogunt. Certè tum egregius opinator adprimè dignus est, qui veterem medicinam collapsam restituat.

Animadv. 4. p. 45.

Hæc paragraphe solummodo lituram meretur, quia nihil præter vesanum convitium, ac impudens mendacium continet. Harveum ridiculè egisse dicis, eumque asseruisse stupendam hominis fabricam non nisi fortuito conditam, cum Harvei verba haud tale quidquam, sed potius contrarium sonant.

Animadv. 5. p. 46.

Contra Harveum è veteri logicæ tuæ penu egregiè argumentaris, si modo sanguis receptaculis suis sit prior, ergo vel tempore, naturâ, aut dignitate; at non tempore, quia continens, & contentum, qualia sunt sanguis & receptacula ejus, cum sunt correlata, sunt simul tempore; ergo. Putas Tu fortè, quæ tua est verecundia, etiam hoc argumentum solutione dignum, & putes per me licet *Meara*, dummodo à nobis non expectetur: nam qui hujusmodi nodos expediant facilè invenias inter Tyrones Philosophos, aut immaturos, & Tui similes Sophistas. Sed perge nugari: Neque enim minùs inane, ac frivolum illud, quo mox arguis omnes partes corporis naturâ priores esse sanguine, quia finis sanguinis est nutritio partium; naturâ autem prius est partem esse, quam nutriri: pari ratione concludere possis, pullum ovi vitello priorem esse, quoniam hic nutrit; ac iste nutritur: Verùm te intelligere oportuit *Meara*,

sanguinem ab initio materiam pro corporis fabricâ, dein partes pro ejusdem nutritione suppeditare. Itaque in posterum opinor, aut curabis ut ea melius intelligas de quibus scripturus es, aut quæ nondum capis utique tacebis; nam quæ protulisti hæctenus, debuerunt sanè pueris in trivio venditari, utpote Philosopho indigna, & scriptore, & lectore.

Animadv. 6. p. 47. Cùm *Harveus*, cessante omni Cordis pulsatione, in ipso sanguine undulationem quandam, & obscuram trepidationem observasset, atque exindè sanguinem ultimò in se pulsus, vitæque authorem retinere conclusisset; quàm ineptè Tu inferis nihil ampliùs esse, *quàm si aqua pelvi contenta, ad motum vasis continentis moveatur?* quasi moribundo animali spiritus vitalis è sanguine erumpens, intestinum quendam istius liquoris motum non poterit efficere.

Animadv. 7. p. 47. In hoc loco cum *Harveo* agis, non malevolè tantum, sed perfidè, ubique vanus, & inutilis, hìc mendax etiam & fraudulentus. Citat ille *Aristotelis* verba è c. 3° l. 2^{di} de generatione, ubi Philosophus ait *omnem animam, sive virtutem, sive potentiam corpus aliud participare videri*, idque magis divinum quàm ea quæ elementa appellantur; quod idem Philosophus dicit propterea respondere elemento stellarum: Tu autem *Harveum* asserentem inducis, *Sanguinem corpus aliud divinius participare, ac supra elementorum vires agere, & esse elemento stellarum analogum*: quæ verba ab *Harveo* nus-

eniquar
profus
spiritum
vntur, a
pro Tu
rum Cer
lum ver
sensum,
tantum
imputat
thoris
sen dat
clamar
philoso
ducenti
fidera
Lector
instaur
tegeria
semel
malè in
tractat.

Har
familiaris
inferius
illustrat
bitur.

Ani
juxta Ha
mam, in
naturam
pictatis

nusquam dicta sunt, immò à sensu ejus sunt prorsus aliena; ita ut reprehendat eos, qui spiritum aliquem à sanguine distinctum quarunt, deosque in scenam advocant. Itaque pro Tuâ modestiâ, qui nimio plus fronte, parùm Cerebro vales, Illustrissimi viri non solum verba torquere ausus es, sed & adulterare sensum, & prorsus invertere; atque hoc co tantum fine, ut cum assertione hac *Harvea* imputatâ, à te fictâ, contrarias ejusdem Authoris sententias committendo, protinus, seu datâ, seu arreptâ occasione improbè exclamares, *Hic candide Lector magni illius philosophi, & medici quilibet è quolibet deducentis nervosum ratiocinium attentè considera & mirare.* Quia potius hic candide Lector aspicias veteris medicinæ egregium instauratorem, quem multò satius est ad *Categorias, & prædicabilia remitti*, quàm ut semel attigerit sanos Authores, quos tam malè intelligit, tam sceleratè, & insidiosè tractat.

Animadv. 8. p. 50.

Harvei assertio quòd sanguis sit partim similis, partim dissimilis constitutionis, inferiùs perquam luculento experimento illustrabitur, & à calumnia tua vindicabitur.

Animadv. 8. p. 54. Sed pergit *Meara*, quo jure *Harveus* ait sanguinem esse hominis animam, idem jam, sed minore impietate calorem nativum appellat. An non tu majoris impietatis reus es, qui negas sanguinem esse

animam? Siquidem hoc dicto, expressis sacrae Scripturae (prout supra allegavimus) verbis contradicis: qui acriter adeo contenta *Maccabæorum* libris vindicasti, an Scripturae canonicae testimonio refragaberis? At verò te pessimè angit, quòd *Harveus* dixerit *sanguinem esse calorem innatum*; nempe si corruat tuum calidum innatum, de tota medicinae tuae Theoria penitus actum erit. Sed probo tibi tuo more h. e. Syllogisticè, quòd tantum sanguis, & nihil præterea sit calidum innatum; Quod est pars primò nata, & quæ sola calorem in se continet, eumque partibus omnibus aliis dispensat, est calidum innatum. Propositio ista patet ex ipsis terminis, qui sunt convertibiles; nam calidum innatum idem sonat, ac primò natum esse, & calidum formalitèr, & effectivè existere: Probo minorem per partes, 1. Sanguinem primò natum esse, observationes Anatomicæ, ex ovi incubati inspectione, planè evincunt. Tu autem vesiculam pulsantem sanguine priorem esse contendis, sed dicas ob quem finem vesicula ista fabricatur, ac pulsat; nonne ut sanguinem contineat, & propellat? Ergò cum receptaculum illud omnino sanguinis gratia producit, certè pars quæ in formatione factus primò intenditur, ipse est sanguis; qui cum per se existere nequit, nisi vase aliquo contineatur, vesicula illa, sc. Cordis rudimentum ab initio formatur, in quo sanguis velut nobilius productum recondi poterit: 2. Quòd autem sanguis

guis sit
partib
hinc p
cto, au
extinct
cessat;
sum, au
pore p
malia,
piscium
innato
rim ea
quæ tu
satis i
ris for
plus a
dicemus

Gliffon

IN
con
butum
stat, ar
quæ co
filia in
seipsum
minus
nus ille
Dellis

guis sit tantum per se calidus, & calorem partibus aliis quibuscunque dispensat, vel hinc patet, quoniam à sanguine nimis detracto, aut refrigerato, tanquam ab igne penitus extincto, caloris præsentia, ac diffusio ubique cessat; porro juxta calorem sanguinis intensum, aut remissum, gradus ejus in toto corpore proportionatur; cui accedit quòd animalia, quorum sanguis est actu frigidus, uti piscium quorundam, omni calore, etiam & innato quoad sensum destituuntur, licet interim ea corde, & visceribus, aliisque partibus, quæ tu calidi innati subjectum esse prædicas, satis instruuntur: profectò sanguinem caloris fontem, & Authorem esse infra adhuc amplius constabit, cum de sanguinis accensione dicemus.

C A P. V.

Glissonii argumenta pro sanguificatione à Mearæ animadversionibus.

IN superiori capite *Mearæ* objectiones, contra hæmatoseos munus sanguini attributum allatas, expendimus, ubi planè constat, argumenta (si tamen ita dici mereantur) quæ contra *Harveum* profert, tanquam missilia in scopulum projecta, cum dedecore in seipsum resilire, ejusque ignorantiam, non minus quàm malitiam prodere. Interim bonus ille vir *Harveum* à se devictum somnians, *Doctissimum Glissonium* ad idem certamen

provocat, ejusque rationes pro sanguificatione allatas, & attentare audet, & refutasse confidit.

Cæterum has *Meara* animadversiones præterire, ipsumque ad *Glissonium*, ut insigniùs vapulet, remittere decreveram, nisi quod primo statim aspectu appareret, redargutiones ita futes, & inanes esse, ut minimè deceat *Clarissimum Glissonium* cum adversario adeò vulgari in arenam descendere. Et verò nè sic abeat, aut maledicendi licentià impunè habitata triumphos agat, fas sit mihi disquisitiones ejus eruditæ paululùm ventilare.

Itaque primo statim congressu argumentum profert, quod non modò *Glissonium*, sed & *Harveum*, *Willisium*, & quoscunque alios sanguinis patronos, uno ictu conficit. Dicit Egregius vir, p. 57. Nullum spiritum, sive liquorem vitalem, in materiâ seminali præ-existent in sanguinem abire, sed partium foetus solidarum lineamenta ex materiâ seminali fieri, nutrimentum autem, & vivacitatem illis ex utero materno per vasa umbilicalia accedere per sanguinem & spiritus inde delatos. Cujus rei argumentum evidens illud est, quòd vasa umbilicalia in foetu nondum excluso perforata sint, & pertusa, signo manifesto Naturam, quæ nihil frustra molitur, alicujus liquoris per illos canales accessum destinasse, qui nullus alius esse potest quàm sanguis maternus: Et deinde mox addit, Primum sanguinem in foetu inter formandum conspicuum non generari vel in foetu ipso, vel

in

in aliq
ment
hoc u
poter
proflu
ris, di
palma
Verum
prodit
fcire.
intellig
nondum
Mag
te ob
hac v
re? o
bile et
monit
nem
aut v
san u
fangu
i. no
circu
sum o
est san
duces
mini
ostent
tamit
inque
voluit
fangu

in aliquâ ejus parte, sed aliundè in fœtus nutrimentum, & augmentum suppeditari. Miror hoc tibi prius in mentem non venisse, nam poteras alias quascunque probationes tuas prorsus omisisse; si vera sint quæ nunc asseris, dissertatione ulteriori non opus est, tibi palma deferatur; *Tu Phyllida solus habeto.* Verùm enimverò hæc assertio tua manifestè prodit, te nec vasorum umbilicalium usum scire, nec sanguinis circulationem omninò intelligere. Dicis, *vasa umbilicalia in fœtu nondum excluso perforata esse, & pertusa.* Magnum hoc secretum, quod paucos præter te observasse putas; sed quomodo probas, *hæc vasa sanguinem maternum fœtui deferre?* certè hoc *supponere mavis*, nam impossibile est ut *probes*, quin hujus contrarium demonstrare liceat: quippe si vasa istæ sanguinem maternum fœtui deferant, aut arteriæ, aut venæ illud faciunt: Sed respondebis forsitan uti prius, quòd *arteriæ vel venæ*, hunc sanguinem deferunt: Probo quòd neutræ; 1. non venæ, quoniam hoc est contra legem circulationis, ut venæ sanguinem illac prorsum deferant, quia constans illarum munus est sanguinem ab arteriis foras proVectum reducere: Porro quòd arteriæ umbilicales hoc minimè efficiunt, conformatio ipsarum planè ostendit; nam arteriæ truncus à fœtu ortus ramificationes suas in placentam uterinam, inque alias membranarum, quibus fœtus involvitur, partes disseminat, manifesto indicio sanguinem per arterias umbilicales à fœtu

ver-

versus uterum, & non ab hoc in istum deferri.

Sed quis rationum usus ubi oculi sufficiunt? aut quid opus est ut argumentis probetur quod Autopsia demonstratur? Nam si crebra animalium prægnantium dissectione constet, (constat autem planissime) fœtum maxima ex parte formari, & sanguine per circuitus traducto actuari, priusquam aut vasa umbilicalia existant, aut ipse cum utero materno connectatur: Quis præter te *Meara*, unquam credidit sanguinem ad fœtum derivari ab utero, cum quo nondum cohæret, & per vasa quæ nondum sunt?

Verum ut Te paulisper edoceam (nam alii satis norunt) quem ad modum, atque in quos usus funiculus umbilicalis producat, sciendum est sanguinem, ubi vegetior in fœtu factus, cum impetu quodam circulari incipiat, spatio ampliore, & eventilatione quadam indigere; quæ quoniam, uti in exclusis, per respirationem, & pulmones obtineri nequeunt, ipse sanguis alia sibi vasa, in quibus extra fœtus ambitum, refrigerationis gratia expatiari possit, nempe arterias excudit; & mox eodem artificio venas, per quas paulum refluat, & in fœtum regrediatur; ita paulatim hæc vasa fabricantur, atque in debitam longitudinem producta, tum in ramos, & propagines fissa, tandem membranis fœtum involventibus, & placenta uterinae inseruntur; ita ut fœtu jam auctiore facto, probabile sit succum quendam nutritium (qui non-

nondum sanguis est, sed lacti analogus) è placenta sanguini in venis reduci admisceri, & ab ipso fœtus sanguine in sanguinem assimilari. Profectò certum est, præter hunc succum à venis umbilicalibus absorptum, alium intra membranas conclusum ab ipso fœtus ore liguriri, ac intus in ejus cætera viscera transmitti: Ad hunc modum res se habet in utero; quamprimum autem fœtus in lucem editur, ac aër respiratione attractus in pulmonem admittitur, illicò sanguis ab eorum ductibus, velut ignis à reverberii clausi canalibus, priùs exclusus, eos irruit; & proinde non modò liberius spatium, in quo circuletur, obtinet, sed insuper tanquam ignis in reverberio, spiraculis apertis, magis accenditur. Atque ob hanc rationem evenit quod *Hervæus* observavit, sc. in fœtu nondum edito, pulmones instar hepatis rubescere, qui tamen statim à partu coloris albidioris, ac si elixi essent, evadunt: namque in utero sanguis minùs inflammatur, sed tacito incendio gliscens pulmones ægriùs pertransit, qui postea excluso fœtu, cum hæc spiracula pateant, in flammam apertiore erumpit, atque per vasa pulmonica irruens, parenchyma illud aliquatenus elixat. Postquam ad hunc modum pro sanguinis circulatione pulmonum ductus aperiuntur, vasis umbilicalibus non ampliùs opus est; quare ista, sicut etiam canalis arteriosus, dum fœtus in utero est, sanguinem transmittens, usus suos amittentia coalescunt, ac impervia fiunt.

Uno

Uno absurdo admissio mille insequuntur. Hinc *Meara* postquam egregium de sanguine materno in foetum derivato commentum finxisset, illud etiam oviparis applicat; & contra manifestum sensus indicium, *sanguinem ab ovi vitello per vasa umbilicalia in pulli rudimentum deferri* autumat: Quod si totum concessero, pro ipso nihil faciet; neque enim vitellus est sanguis, aut tunica eum involvens uterus gallinaceus. Utcunque hoc clypeo alias *Glissonii* rationes, pro sanguificatione allatas, satis averti posse confidit: quare dicit *Glissonii argumenta falso supposito inniti*, p. 61. & denuò p. 65. ait *falsum in argumento à Glissonio supponi*, sc. quod asserit sanguinem primo conspicuum in ipso foetu confici, interim quantum à vero distat illud *Meara* suppositum, si modo rem intelligere satagat, quoniam aliis non credit, ipse videat.

P. 64. Contra *Glissonium* arguit *Meara* sanguificationem non fieri per assimilationem, quia *assimilatio, cum sit perfecta, & absoluta nutritio, sanguini non competit, sed potius generatio*, cum sit res inanima. Hic supponit *Meara*, tantum animalia nutriri, vel sanguinem esse prorsus inanimem; cujusmodi suppositum ejus omnino falsum est, nam & nos supra probavimus sanguinem animatum esse, & plantæ quæ sunt inanimes nutriuntur.

P. 67. Sed instat ille *sanguinem sicut inanima, quamvis majorem molem acquirat, non crescere, aut nutriri, quia id fit per juxta positionem*.

tionem, non per intus receptionem, qua fit per organa & ab interno principio. Dico interna sanguinis principia, sc. imprimis spiritus ejus, multò potius quàm quæ sanguificationis organa dicuntur, in particulas succi nutritii agere, eas alterare, & alias ab aliis secernere, ac demùm quæ ipsi congruæ sunt, in se suscipere, & prorsus assimilare; aliis interim incongruis ad viscera, & emunctoria, quæ totidem quasi incernicula sunt, amandatis: revera ipse sanguis est, qui propria fermentationis virtute particulas Heterogeneas Separationi præparat, ac in hepar, lienem, renes, glandulas, aliaque emunctoria convehit, cerniculis interim istis nullatenus ad se quicquam trahentibus, aut quoquomodo allicientibus, sed particulas sanguinis segregandas solùm excipientibus, ut in cloacas idoneas deponant; nisi fortè & hoc concedendum ampliùs, istiusmodi organa Texturæ, & conformationis internæ beneficio, poros ita configuratos, seu dispositos habere, ut transitus liquori sanguineo liber, & accommodatior, excrementis difficilis, aut nullus pateat; unde exuviis hisce positis, ipse sanguis non verior quidem quàm fuerat, sed defæcator effluit. Hoc responso corrui altera redargutionis pars, in qua Meara asserit, *sanguificationem non fieri per actionem similem; quia tunc fieret per nutritionem*: quid enim impedit quo minùs dicamus sanguinem, sicut partes solidas, nutriri, cùm particulas nutritias in se excipiat, & assimilet?

P. 70. Hoc loco malè infers, Glissonii *argumentum supponere ulteriorem elaborationem requiri ad hæmatòsin, quàm ad partium solidarum reparationem*, cum ille tantum arguat, cor, hepar, & venas, si sanguificent, duplici officio defungi; hoc est, proprium nutrimentum, & præterea sanguinem conficiendi: quare cum prius magis istis necessarium sit, & forsàn utrique non sufficiunt, sequetur partes istas, materiam pro hæmatòsi allatam, non in sanguinem, sed in proprium nutrimentum convertere.

P. 72. Hic fatetur *Meara* (haud tamen ingenuè, sed argumenti *Glissoniani* vi coactus) *aliquas Galenicorum rationes contra sanguificationem effaciter non concludere, ac satis esse si quedam sint efficaces*. Certè nullam adhuc à te allegatam efficacem fuisse ex prædictis planè constat. Verùm si hæc non succedit, alià tentanda est vià; Nam Epimetheus noster, relictis argutiis, ad experimenta confugit; certè unicum hoc in toto libro occurrit; quo simul experiaris Lector & veracitatem hominis, & ingenium.

Itaque p. 73. Cum velit ostendere sanguinem ab hepate confici, hoc ait confirmari lactis exemplo, *cui si paululum fellis incoxeris, illico pulchrum ruborem acquirat, lacti autem analogus est chylus, bilisque nonnihil in se continet, ac propterea accedente ulteriore in hepate coctione, saturato colore tingitur*. Experimentum tuum melius quadrasset; si lacti santalum rubrum incoxeras, id namque suo colore

colore
apud v
lus lac
chylus
rubro
Meara
magis
aut (q
expertu
riment
ad hor
ris? S
mih
lacti
Se
tiones
succed
suppet
centio
tis-ad
negas
minu
lum
cum a
interin
num
secre
quid
Galer
ctrima
melan
necell
quam

colore lac facile inficiet: Dein quia Santalum apud vos Galenicis Hepaticum audit, & chylus lacti analogus, nimirum illico sequetur chylum ab hepate non secus ac lac à Santalo rubro tingi. Vis quod res est seriò proferam, *Meara*? Profectò aut *Bristolienſium* bilis magis bileſcit, & lac noſtrum veſtro crudius, aut (quod magis arbitror) id Tu nunquam expertus es, quod tamen haberi vis pro experimento, ego Fellis bonam copiam lacti, & ad horam incoxi. Quis fuerat eventus quæris? Spe falſus operam perdidi, & ruborem mihi quidem conciliaui, quem nec Tibi nec lacti potero.

Sed ſatis Tibi conſcius es *Meara*, nec rationes Tuas, nec experimentum illud etiamſi ſuccederet, ſufficere; quare, quod unicum ſuppetit, decretum eſt Tibi quicquid novi recentiora ſæcula medicinæ, & veterum inventis addiderunt, fortiter negare. Nam p. 74. negas *ſanguinem chylo miſceri*, & quaſi hoc minus eſſet, proximis ferè verbis negas *chylum ſanguini miſceri*, perinde quaſi neutrum altero res fuerit. Sed de chylo quid fiet interim, niſi ſanguini impendatur, & penum ſanguinis continuò pereuntem quid obſecro præter chylum reſarciat? Cæterum quid Tibi in mentem venerit miror, ut & à Galeni, & veterum quoque medicorum doctrinâ reſceſſeris. Illi omnes chylum in vaſa meſaraica immediatè influere ſtatuerunt, ubi neceſſe eſt ut ſanguini confundatur, priuſquam hepar attigerit. Tu autem ne morem

ad-

adversandi omnibus relinquo, omnes pariter
recentes & antiquos deferis: Possem hic A-
sellii venas, Pecqueti receptaculum & ductus
thoracicos describere, & tibi (quæ præter te
nullus non vidit) ostendere, per quos vaso-
rum mæandros chylus instar lactescentis ri-
vuli in venam subclaviam properat, & san-
guinis rubro mari immergitur: Sed alius erit
te docendi locus; jam scribam sapientibus:
Et Chylum ab Hepate non transmutari, sed
aliquandiu cum sanguine circulari, prius-
quam in sanguinem mutatur, unico experi-
mento conficiam non tibi tantum sed & aliis
novo. Itaque cani probè saginato, si post
4 aut 5 horas vena jugularis aut arteria ca-
rotis incidatur, dein totus è corpore sanguis
effluat, & in variis vasculis receptus refrige-
retur; mox chyli lactescentis ingentem co-
piam à cruore coagulato secedere, eique in-
natare conspicias: è contra si eodem modo
tractaveris jejunum animal, & plures horas
impastum, in cruore refrigerato nihil chyli
separatur aut apparet; indicio satis manifesto
sanguinem post aliquot circuitus chylum ad-
huc in sinu suo gestare, & nondum perfectè
assimilatum circumvehere; qui tamen utri-
que liquores repetitâ circulationis operâ tan-
dem ita digeruntur & intimè miscentur, ut
in unius sanguinis nomen & naturam trans-
cant.

Sed circuitum sanguinis, qualem *Harve-
jus* descripsit, & nos supponimus, *Meæra*
alibi modò negavit, modò in dubium voca-
vit,

vit, nimirum p. 75. circulationem istam, quia secundum juniorum calculum sanguinem per hepar, cor & arterias velocius corripit, rejiciens, alijsmodi circulatorium sanguinis motum, ad sui & Fortunii Liceti mentem substituit, in quo nec semper tantum sanguinis, quantum illi asserunt, nec ad singulos pulsus ex sinistro cordis ventriculo in aortam deponitur: sed sanguis eâ temporis & copia mensurâ qua totius indigentia conducit, ab auriculâ in dictum cordis sinum effunditur, indeque in auriculam denuo refunditur, & perpetuo Euripo remittitur ad perfectam usque elaborationem, tum demum per aortam in corporis refectiorem abiturus; Nec Neoteri-
corum experimenta contrarium evincunt, quia miserabilis vivisectionis tortura corpus in statu non naturali ponit. Qui solem negant terram circuire, eum solummodo circa proprium axem converti statuunt; proinde tu quasi alter in medicinâ Copernicus sanguinem putas non in toto corpore, sed tantum in corde circulari; qua solerti conjecturâ tuâ Parisanum, Primrosium aliosque omnes circuitus sanguinei oppugnatores longè superasti. Equidem credo te cogitasse de machinâ qua mulieres rusticæ utuntur ad conficiendum butyrum; nam eodem planè ritu sanguinem in corde elaborari statuis, nempe ab auriculâ in cordis sinum effundi, indeque in Auriculam refundi, & perpetuo Euripo remitti ad perfectam usque elaborationem. Sed vereri oportuit, ne sanguis nimium agi-
tatus

tatus & concussus tandem coaguletur, & hinc liquor ejus acescens, prout serum butyro confecto solet, paroxysmos febrium intermittentium, quales modò describit *Willisius*, inducat sententia hæc tua satis vel ipsa repetitione refellitur. Quinimò arteriæ, cur juxta cordis motum vibrassant, si non singulis pulsibus sanguis in aortam ejiciatur? Si vena ubivis digito comprimatur, constabit sanguinem per eas versus cor continuo cursu festinare; illarum autem vacuitates quomodo supplentur, nisi ipsius in arterias perennis influxus concedatur? Porro observationes pathologicae satis indicant, affectus gravissimos, uti cordis oppressionem, & lipothymiam à sanguine vel momentum temporis intra cordis sinus stagnante induci. Sed instas sanguinem in sinistro cordis ventriculo diu coercitum non illic stagnare, at *circuitum quendam inter sinum & auriculam peragere*, nempe qualem equus molæ alligatus, dum intra eundem locum gyratione continuâ circumducitur. Interea tamen quid fiet de sanguine vasa pneumonica influente? An par est ejus cursum sisti, dum *perpetuus iste sanguinis in sinistro cordis sinu Euripus finitur*? Annon pulmonum inflatio & immobilitas prout in Asthmaticis paroxysmis assolet, à sanguine in eorum ductibus stagnante inducentur? Præterea cum in cordis systole sinus latera compressa sanguinem explodant, necesse erit, eum non in auriculam quâ intraverat, & in quâ præstò est sanguis alius qui mox subintret, sed

fed in aortam propelli; cùm è cordis ventriculo in hujus ductum, & non in auriculam (impedientibus hoc valvulis mitralibus) exitus pateat. Certè nihil ufpiam in Medicinâ non modò improbable fed & ridiculum magis excogitari potuit, quàm hæc circulatio sanguinis *Mearana*.

Verùm miles hic gloriosus tanquam devicto *Harvejo* pergit ad vasa *Pecquetiana*, quorum & existentiam in dubium vocat, & ufum planè negat; nam p. 78. ait, *Non parùm fufpectum eſſe uſum lacteorum thoracicorum à Pecqueto assignatum; nam quamvis dubitandum non ſit duos ramos à receptaculo Pecquetiano ad ſubclavias ferri, eoſque nonnunquam viſos chylo refertos; id tamen perpetuùm eſſe neceſſe non eſt, cùm inter diros empyſychotomias cruciatus ſucci omnes confundantur, & ad Cor quâ poſſunt commodiùs pergant, natura omnibus, quantumvis irritis machinis, parti tam nobili ſuppeditas ferre conante, unde fieri poteſt, ut tunc temporis etiam ſuccus chyloſus hoc iter, licet alteri uſui in animali rectè valente deſtinatum, præoccupet.*

Quare hæc vafa ideò tantùm condita fuiſſe aſſerit, ut inter diros animalium cruciatus ſucci ad cor quâ poſſunt commodiùs pergant. Priùs dixeras nec *chylum ſanguini*, nec *ſanguinem chylo miſceri*, nunc verò inter cruciatus ita fieri non modò commodum ducis, verum id-propter hæc vafa fabricari innuis; At verò ſi rebus naturaliter ſe habentibus *chylus ſit ſanguini inimicus*, certè multò minùs, cùm

cùm natura affligitur, eidem confundi debet; sed hæc vasa *machinas irritas* appellas, quibus (te ipso iudice) natura cordi suppetias ferre conatur, verùm si irritæ sint, cur natura, quæ nihil agit frustra, eas omninò fabricavit? Aut si in subitis ac improvisis cordis affectibus chylum subsidio venire oportuit, nihil opus erat isto circuitu, nec per ambages ad cor afflictum perducendus est, quem potius festinare decuit viâ proximâ & maximè compendiariâ. Sed miror qua fronte de vasis hisce chyloferis, eorumve usu musitare ausus es, quæ facilè hinc conjiciat aliquis te nec vidisse unquam, nec investigasse; nam si corpus cujusvis animalis recens pasti mactæque aliquantò curiosius quàm Lanii solent, dissecuisses, ei chylum lactescentem, per innumeros canaliculos in commune receptaculum, atque illinc solùm per vasa thoracica ad venam subclaviam deferri, ibidemque sanguini infundi advertisses, non erat ut chylum sanguini misceri, eumque ordinariè hæc via transmitti omninò dubitaveris.

P. 76. Non rectè concludis contra *Glissonium*, *hydropem* & *cachexiam* profusas hæmorrhagias consequi non ob sanguificationem læsam, sed quia deficiente nutrimento partium tonus & facultas concoctrix debilitantur, ac spirituum tum insidorum tum vitalium reparatio & Generatio cessat. Præterquam enim quòd partes solidæ non ita subito immutari possunt, etiam spiritus isti, si modò in partibus solidis & non à sanguine produ-

ducantur
giã tan
queunt
neratio
num d
omninò
& afflu
magis d
emacces
que tan
cachexia
illos, qu
guificat
sanguin
nis culp
ticulis
mentum
vitiū
visceru
sanguis
eorum
fæcules
P. 75
tra hæc
chylus
infusa
dentur
vera, f
perfici
que in
dum &
lo aliqua
Nam q

ducantur & dependeant, profusâ Hæmorrhagiâ tam insignitè & tam citò imminui nequeunt. Nam quod tu regeris spirituum generationem cessare, & partium solidarum totum debilitari ob nutrimenti defectum, omninò falsum est, quoniam in longâ inediâ & assiduis laboribus, nutrimentum multò magis deficit, & exinde partes solidæ magis emarcescunt, quàm ob sanguinis jacturam, quæ tamen accidentia nec hydrops nec cachexia sequitur: Quare hinc constat morbos istos, quando hæmorrhagiis succedunt, à sanguificatione læsâ procedere; atqui læditur sanguificatio non viscerum, sed ipsius sanguinis culpa, quatenus nimirum liquor ejus particulis spirituosus defraudatus, proprium alimentum non ritè coquit & assimilât; quod vitium nisi tempestivè emendetur, plerunque viscerum obstructions sequuntur, eò quod sanguis ex cruditate serosus & impurus, dum eorum porositates pertransit, in ipsis sordes & fœculentias relinquit.

P. 79. *Glissonii experimentum quod contra hæmatòlin cordis urget (sc. quia lac aut chylus cordi adhuc calido & recens exempto infusa nullam mutationem subeunt)* impudenter derides potius quam refellis; cum revera, si cor sanguificet, verisimile sit illud perfici à fermento quodam cordi insito, ejusque in viscere exempto saltem vestigia quædam & ejusmodi reliquias superesse, quæ chylo aliquatenus alterando etiamnum sufficiant. Nam quod tu de ventriculo pariter exempto

C

instas

instas contra te facit, & fermentationi à corde exempto peragendæ probabilitatem quandam astruit, quippe experienciâ quotidianâ patet, vitulorum stomachos exemptos & asservatos pristinae *ζυμώσεως* indolem quandam retinere, quâ mulieres rusticæ pro lacte coagulando utuntur. Quod regeris contra *Glissonium* & *Willisum* partes à toto separatas statim formâ sive animâ totius privari, & propterea actionem suam amittere; facile refutatur, quia animalium quorundam corda postquam corpore eximuntur, diu pulsant; tum anguillæ & serpentis partes, postquam discissæ sunt, omnes se movent: Sed tu forte ad mentem *Aristotelis* animam hic innuis, quæ sit tota in toto, & tota in quâlibet parte: Nempe ut ambitiosus sophista verbis inhære-re mavis quam revera sapere. Nos cum *Willisio* formam sive animam bruti esse corpoream & divisibilem corpusculis subtilissimis conflata, & corpore animato coextensam statuimus. Ultima tua in *Glissonium* animadversio p. 82. petulantis tantum splenis venenum eructat, ubi *virum eruditissimum ad categorias & predicabilia remittendum statuis*; at nos supra ostendimus te in notionibus logicis, licet maximè occupatum, nondum tamen supra tyrones aut sophistas sapere; Sed quò tu demum, ut sanioris medicinæ ac Anatomix institutis imbuaris, relegandus es? *Harveium* & *Glissonium* quos refutandos suscepisti nondum intelligis, de partium corporis usu aut descriptione nihil ultra. Iconas in libris ex-

pressas

pressas fapis; Credo te picturas, ut pueri solent, quoniam admiraris, sedulo inspicere, ipsam vero partium historiam præterire; Hinc fit ut glorieris te in *Bartholini Anatomia*, Hepatis figuram, in qua vasa lactea ad hepar ascendentia exprimuntur, reperiisse; & contra expressam istius Authoris sententiam rem ita habere concludis, nimirum quia tale quid in pictura delineatur. Verum ut perspiciat candidus lector qua fide tractaveris, quo iudicio legeris Authores, ipsa *Bartholini* verba hic transcribere visum est. *Bartholinus* de Lacteis Thoracis in ultima Editione Anatomiae cap. 6. sub finem capituli hæc dicit. *Mirum observavimus in cane quodam satis magno & sano septimâ post pastum horâ aperto, ductus lacteis simillimos, sed modò lacte, modò sero pellucidos, à mesenterio sive receptaculo novo serpere partim sursum ad hepar cum portâ, modò ad renes per emulgentes, modò inferiora versus secundum cava descendentes ad Iliâ tractum, cui insternebantur, & mediâ membranulâ jungebantur, donec vesicæ alveus conspectum interciperet ulteriorem, qui vinculo levi intercepti inferiora versus tumebant, versus mesenterium verò inaniebantur; ut suspicio nobis stupentibus nata sit, peculiare hoc esse vasorum genus sero destinatum; de quo iudicium in alias observationes distulimus.* Iudicium hoc suum postea explicuit idem Author in tractatu de vasis Lymphaticis c. 2. ubi seriem & occasionem, qua hæc vasa invenisse se scribit, ostendit,

ejus verba sic se habent. *Observavimus saepe in canibus dissectis ex Hepate aquosos ductus prodeuntes, sed qui pro lacteis eos habuimus, ulteriori cogitationi supersedimus, & paulò post, ---- in hepar cum portâ inferebantur plurima vasa tumentia, non chylo quidem, sed aqueo humore per tunicas translucente & quæ sequuntur, Lectorem enim ad Bartholinum remittimus. Cujus sententiam de vasis istis ad Hepar ascendentibus nemo non perspicuè viderit, nimirum esse illa non venas lacteas sed lymphæ, ductus porro figuræ, quas Bartholini esse asseris, Walæi Epistolæ (à Bartholino quidem editæ) inseruntur & ex Asellio transcribuntur, primo lactearum inventore. Uterque autem tum Asellius tum Walæus scripta sua multos annos ediderunt, priusquam Pecquetianum inventum innotuit. Verùm enim verò quicquid Asellius, Walæus aut alii contrà dicunt, certissime demonstrari potest, nullum chylum è communi receptaculo ad Hepar deferri; siquidem nulla vasa ab Hepate in id pertingunt nisi vasa lymphatica, quæ lympham ab Hepate in receptaculum deferunt & deponunt, non autem chylum ex illo assumunt, quod hoc unico experimento magis confirmabitur: Si enim commune receptaculum, cùm chylo turgescat, digitis comprimas, nè unica gutta ejus in hæc vasa urgeri poterit, sed per ductum thoracicum citissime in venam subclaviam liquor omnis trajicietur. Quinimò si ductum thoracicum prius arctè ligaveris ita ut nihil chyli illic per-*

pertra
rump
sa ista
ipforu
claro
ductum
ferri.
sapere
aut ip
consul

Sangu
Me
ana

Q
Harv
judic
nostre
rum e
rium
que at
ratis a
totide
prou
nifest
instan
Q
cessu
obru

pertransire poterit, receptaculum ipsum dirumpi prius continget, quàm ut chylus in vasa istà lymphatica impelli poterit, valvulis ipsorum hoc impedientibus; indicio satis claro, nullum chylum à receptaculo nisi per ductum thoracicum in venam subclaviam deferri. In posterum *Meara*, si sapias aut velis sapere, noli nimium fidere sculptoribus, sed aut ipsa animalia, aut saltem ipsos authores consulo.

C A P. VI.

*Sanguinis ex quatuor humoribus compositio
Mearana refellitur, tum vera ejusdem
analysis & Anatomia traditur.*

QUO successu pensum tuum, ut ais, de sanguinis facultate sanguificà adversus Harvejum & Glissonium absolvisti, aliis judicandum relinquo: Interim pro *Willisio nostro* adversus te respondeo, cum principiorum chymicorum rectissimè numerum quinarium assignasse; nam corporum quorumcunque analysis non modò spagyrica sed & uaturalis ac spontanea, nullà vi aut arte adhibitâ, totidem distincta elementa perpetuò exhibet; prout Author idem de Ferment. cap. 2. manifestè declaravit, omniaque experimentis & instantiis illustravit.

Quòd iustas eum à veteribus chymicis discessisse, qui tria tantum principia statuerunt, obvium erit referre illos medicamentorum,

aut magni Elementis compositionibus potius quam corporum naturalium resolutionibus intentos, potissimum respexisse ad principia activa neque alia in censum retulisse.

Interea tamen de cæteris, ad opus chymicum minus idoneis, sc. de *terrâ damnata* ac de *phlegmate insipido* ab iis sæpe mentio facta est; quod ipse celare non potes, cum dicas eos aquam sub *Mercurio*, ac *terram sub sale comprehendere*: Quanto igitur melius *Willisius*, qui principia inter se composita explicuit, & ut plura, ita simpliciora constituit? Sed ne tu nimis de chymicis, quia hæc longè ultra crepidam tuam sunt: Quare his statim missis, benè est quod ad quatuor elementa te recipias: Etiam hæc tu per Analysin spagyricam exhiberi posse ex *Billichio* ostendis, nimirum *quia ex ligni combustionem aerem aquam ignem & terram detegere liceat*. Verum annon in eodem ligno fuerant partes quædam spirituose, aliæ sulphureæ, aliæque saline, quæ per analysin tuam minimè detectæ vel aufugerunt prorsus vel delitescunt; & quarum *diversæ* elementorum istorum vocabula nullatenus exprimunt?

Sed condonabit credo, *Meava*, *Willisio*, aliisque Chymiam adeptis sua & principia, si modo ipsius quatuor humores intactos præterierint; sin hi in dubium vocantur, nutabit illic tota medicinæ *Galenicæ* structura, quare isti ut stabiliantur, *Meava* omnes intendit nervos, rationes, experimenta, testimonia citat ac ferè nullum probationis genus dolosæ isti

ac instabili Hypothesi suffulciendæ omisit; quæ tamen invitis omnibus ejus machinis facile in terram corruet, ut ex sequentibus patebit.

Itaque supponit *Meava humores* non tantum excrementitios, sc. utramque bilem & pituitam (quas etiam *Willisius* concedit) sed & *quatuor naturales corporibus animatis inesse*; eosque sanguinis principia proxima, non remota, compositionis non generationis, partes se, integrantes & sensibiles esse, p. 86. Hoc ut probet, primò ex *Billichio* ejusmodi humores in sanguine extra vasa misso oculis conspiciendos exhibet. In summitate purpurascentem sanguinem, in limbis flavioribus & tenuioribus bilem, in parte aqueâ ad albedinem nonnihil inclinante pituitam sero permixtam, in fundo fæculentiam melancholicam reperiri asserit. Egregius sanè Analysta qui istos humores in sanguine tam facili negotio detexit, idque citra ullam furnularii apparatus pompam. Sed oportuit te hoc aliis digito monstrasse, nos enim in sanguine sano nil præter hæc tria, nempe sanguinis florem, crassamentum purpureum & serum videmus. Quæ sit harum partium natura, & quantum à tuis imaginariis humoribus differunt mox ostendetur; interim ut tibi sanguinis natura & contenta melius innotescant, canem tibi compares, porcum aut aliud quodvis vivum animal, ejusque cervicis cute dissecta & amotis musculis arteria carotis in alterutro latere discindatur; tum sanguis emissus

(qui totus effluet) in pluribus vasculis excipia-
tur, qui ubi refrixerit, per totum homoge-
neus, hoc est, floridus & coccinei coloris, abs-
que ullo crassamento nigricante seu atro pur-
pureo apparebit. Aliquid feri, & (si animal
post pastum jugulatum fuerit) quædam chyli
lactescens portio à reliqua massa secedit;
sed utriusque bilis tuæ & pituitæ nulla vestigia
nullamque umbram deprehendes. Hoc facto
alteri animali è vena jugulari pariter aperta
sanguis omnis detrahatur, & vasculis excipia-
tur, quando hic refrixerit, in summitate cu-
jusque vasculi cremor tantum, sive pellicula,
quæ floridi sive coccinei coloris est, appare-
bit; reliqua autem massa concreta, quæ de-
cupla ad istam pelliculam est, coloris atro-
purpurei videbitur, quare neque hoc modo
tui humores in conspectum venient; & tamen
in sanguine ex utrisque vasis emissio, principia
Chymica per destillationem prolucuntur;
eaque eadem proportionem è sanguine qui totus
coccineus est, ac ex eo qui totus ferè subater,
extrahentur. Quod si regeris tu in nigricante
isto sanguinis venosi crassamento humores
tuos, sc. utramque bilem & pituitam delites-
cere (quod tamen vix quisquam concedet,
quia nullâ arte se produnt) ergo humores isti
erunt cruoris pars maxima, atque sanguis por-
tio minima est ipse sui: Hujusmodi phæno-
menon rationes cum sanguinis utriusque na-
turâ & contentis in fine hujus capitis propo-
nemus.

Postquam *Meura* imaginariam istam san-
guinis

guinis extravasati analysin subdidisset, confidenter pronunciat, *sanguinis ex quatuor humoribus compositionem se autopsiâ probatam exhibuisse*, p. 87. pari scilicet autopsiâ ac cum ex felle & lacte simul coctis sanguinis confectionem demonstrandam susciperet; ut nescias liquoris sanguinei generationem, an analysin infelicius descripserit. Sed procedit ille ab $\sigma\tau\iota$ ad $\delta\sigma\tau\iota$ ut *quatuor humores non tantum sanguini inesse, sed ita factum oportuisse, nec aliter fieri potuisse ostendat*; cujus ratio est, quia cum alimenta, quibus in quotidiano utimur victu sint multiplicis naturæ, cumque corpus alendum multiplicis naturæ ac temperiei partibus constet, necesse erit sanguinem, qui commune est totius alimentum, non homogeneum & uniusmodi, sed Heterogeneum & multiplicis temperamenti existere; quid si hoc totum tibi daretur, nempe sanguinem non esse homogeneum? Non sequitur tamen eum quatuor humoribus constare, nisi ostenderis plantis & vegetabilibus, quibus animalia vescuntur, eorumque partibus solidis quæ enutriuntur, ejusmodi quatuor humores inesse. Miror te quò hoc tuum suppositum felicius probares, non advocasse in Scenam 7 Planetas & 12 Zodiacia ci Signa, nam siquidem ex istis quædam sanguini, alia cholæræ, aut melancholiæ, ac alia pituitæ vulgò præficiuntur, profectò hinc pari rationis specie talium humorum existentiam inferre poteras; & fortè id quidem fecisses, nisi præstò ad manum esset experimentum Hippocratis. Itaque *sanguinis*

partes esse quatuor humores ex electivè purgantium effectis demonstrari ais, & hominem quoad vitam fruitur sanguinem in se, pituitamque & utramque bilem continere: Epoto enim medicamento phlegmagogo pituitam, chologogo flavam bilem & melanagogo atram excerni. Attamen quid fiet de experimento vestro, si negemus pharmaca electivè purgare? Enimverò experimentalis & (quicquid tu contra mustitas) sanior Philosophia, attractionem vix similem, multò minùs electivam in rebus naturalibus concedit; sed omnes earum motus locales impulsioni rectiùs attribuit, quatenùs nempe particulæ aliæ aliis impinguntur, easque adeò hùc illuc variè agitant aut propellunt: Ad hunc modum magnetis & corporum electricorum aliorumque virtutes meliùs explicantur; quòd verò spectat ad medicamentorum actiones, cuivis seriò hanc rem perpendenti facilè constabit, eas omnes aut vasorum corporis irritatione, aut sanguinis fusione, ceu præcipitatione quadam perfici: Porriò pharmaca prout hoc vel illo modo aut utroque simul agunt, distingui possunt in lenia, mediocria, & fortia; quæ in priorum censu habentur, intestinorum tantùm fibras irritant, quas cùm in vermiculationes crebriores cient, fæces laxiores leni innoxiosiores deturbant: In secundo censu collocari debent, quæ non tantùm intestinorum fibras stimulant sed & ductuum & vasorum ora, in cavitates eorum dehiscentia vellicant, adeoque humores in ipsis contentos exprimunt

munt five emulgent : hoc modo bilis è meatu cholidocho , etiam humor Pancreaticus , nec non serositates ex arteriarum osculis vellicatis ejiciuntur ; Cujusmodi humores siquidem acredine pollent , intestina ad excretionem magis stimulant : Ultimo occurrunt pharmaca , quæ tum intestina vehementius pungunt , proindeque mucum istum , quo illinuntur , deradunt , tum insuper illorum particulae in sanguinem per vasa mesaraica & lactea admissæ , liquorem ejus fundunt , & serositates præcipitant , quæ ab arteriarum osculis eodem tempore vellicatis in cavitates evomuntur. Cum itaque bilis , pituita , aut alii humores seorsim à reliquis excerni putantur , ita quidem fieri videtur ; aut quia medicamina diversâ ratione in ipsa intestina , ceu in sanguinem agunt , proindeque modò bilem è meatu cholidocho exprimunt , modò intestinorum mucum deradunt , qui pro pituitâ habetur , modò sanguinem fundunt & humores aquosos dejici faciunt , vel etiam ipsa pharmaca dejectionibus tincturam imprimunt ; Ita enim Rhabarbarum bilem , & Senna melancholiam purgare perhibentur , quia dejectiones suis coloribus tingunt , prout *Doctissimus Entius* in suâ Apologia clarissimè demonstravit.

Sed quid te his moror ? cui libitum est *ὑποβάσει δαλύειν* , adeò ut huic in præsens stabi-
liendæ , quæ alio respectu plurimùm adversus te faciunt , asserere non dubitaveris. *Fernelio* irascaris quia *statuit humores excrementitios*

potius quam alimentarios. in purgatione excerni, p. 89. Tu autem potissimum alimentarios purgari contendis, cuius rationem innuis quod *sani à Catharsi leduntur*, p. 90. Nimirum hunc in finem tua Catharsis electiva instituitur, ut patientum damno & noxam præcipue quod *utile est & alimentarium* (prout ipse ibidem affirmas) educatur? Certè tui hinc multum oblitus es *Meara*, præstiterat enim quatuor humores potius quam pharmaciam tuam corruisse.

Nec tantum in statu sano sed etiam morbofo quatuor humores in homine reperiri, idque non tantum in receptaculorum ergastulis, sed & in vasis & habitu corporis in promptu est ostendere, nimirum quia in leucophlegmatia habitus corporis pituita tumet, in ictero utroque cutis bile flavâ aut atrâ tingitur, p. 92. Quod tu in leucophlegmatia & adematoso affectu pituitam, nos multo rectius serum sanguinis superfluum appellamus, quod quidem, si modò sanguis debitâ crasi pollens alimentum suum ritè coqueret & assimilaret, non gigneretur: læsâ autem sanguificatione quoties gignitur, per renes, aut transpiratione, aut alio quovis modo excerni debet, unde constat ipsum esse merè excrementitium, & non domesticum, aut è censu humorum utilium ac alimentariorum. Quod verò *cutis in ictero flavâ bile tingitur*, quis nescit humorem istum non tuum alimentarium, sed ipsissimam bilem esse, quæ cysti felleæ & intestinis destinatur? ab illis tamen propter porum biliarium
aut

aut ductum communem obstructum repudia-
ta in sanguinem regurgitat, è quo in cutem
ubique deponitur. Sed ob quam rationem
icterum alterum, vulgò atrum dictum, à bile
atrâ proficisci innuis? quasi melancholia us-
quam hunc morbum produxerit; cum satis
notum sit, icterum atrum à flavo procedere,
in quem ea tantum ratione mutatur, quòd
cysti fellea diutius obstructa, bilis excremen-
titiae particulae tam copiosè accumulentur, ut
sanguini & sero incoctæ colorem non amplius
flavum, at saturatiorem (hoc est) nigrum in-
ducant; adeoque hic morbus, sicut alter icte-
rus, omninò ab eadem bile, cysti felleæ (ut
supra dictum) destinata, sed in hoc casu à san-
guine iterum resorpta, exoritur. Quoad va-
rios sudorum colores sc. *flavos, nigros, virides,*
caruleos, &c. quos ibidem citas, illi humores
tuos neutiquam probant, cum potius exinde
contrarium evincatur: Namque hinc constat
interdum sanguini particulas heterogeneas
misceri, quæ nullo modo ad bilem alteru-
tram, vel ad pituitam referri debent, licet tu
infantis sudorem instar (*Coventry Blew*) ut
appellas, coloratum *in variam utriusque bilis*
misturam & *singularem coctionis Idæam* refers,
quæ verba tantum ignorantiae tuæ pallium
prætexentia, reipsa nihil significant. Eius-
modi casus (licet tu hunc quasi rarum admo-
dum & insolentem ideoque tibi communica-
tum gloriaris) satis frequenter occurrunt. Sæ-
pius vidimus istiusmodi sudores, & nigros
etiam infantibus & pueris, ponè aures & sub
axillis

axillis emanantes. Novi senem virum doctum & satis sanum, cui sudor juxta lumborum vertebrae erumpens, quavis hebdomada superpositam indusii partem, aliaque vestimenta ei proxima colore cæruleo tingit. Itaque si nobis, postquam tu rem totam, ut soles, singulari coctionis Idæa tam facile & tam solide explicueris, si inquam post tantum Philosophum nobis adhuc fas sit conjecturas nostras interponere, aut istiusmodi Phænomeni hypothesein qualemcunque accommodare, inprimis adnotandum est à salibus diversi generis inter se invicem, aut cum aliis liquoribus commixtis colores diversimodos produci, sæpè enim (nè quid hic dicam de mineralium particulis acidis liquorem violaceum purpureo tingentibus) sæpè inquam advertimus salem armoniacum etiam alcalisatum tincturam rubicundam modò in viridem, modò in cæruleam mutasse. Spiritus fuliginis infusionem violaceam à spiritu Vitrioli addito purpurascentem, illicò in viridem alterat. Si Julapio è syrupo Caryophyllorum instar sanguinis rubescenti pulvis margaritarum imponitur, tinctura rubicunda brevi in cæruleam convertetur. Hæc cum ita se habeant, non abs re fuerit conjicere, in quibusdam corporis locis effluvia partim à sanguine, & partim à succo nervoso erumpentia, diversa salium genera participare, quæ in seroso latice sive sudore inter se commissa, colores diversimodos producant. Certè experientia constat salem Armoniacum Vitriolico ad-

jun-

junctum liquores tinctura modò prassina modò cærulea inficere, nec minus constat ejusmodi salibus nempe uno sanguinem ac altero succum nervosum saturari; cui si addatur, sudores coloratos minimè universales sed in iis præcipuè locis (nempe in cerebri aut spinalis medullæ vicinia vel juxta emunctoria) contingere, ubi humoris utriusque sat magna copia & confluxus est, profectò haud ægrè aliquis conjiciat istiusmodi tincturas non aliis causis suam originem debere.

P. 94. Videtur hîc *Meara*, ut supra, sibi conscius quàm sint invalidæ ac inefficaces ipsius rationes pro quatuor humoribus allatæ, quare plures conjungit, ut saltem causam defendat numerus junctæque umbone phalanges. *At huic controversia finem imponere ait febrium continuarum excretiones tum criticas, tum symptomaticas; in quibus nunc pituita, nunc bilis atra, flava, vitellina, porracea, aruginosa, glastea salubriter aut perniciosè excernitur.* Et postea. *Porro fatetur Willisius à bile copiosè eductâ febrem non rarò solvi.* Sed quid humores isti, quos constat merè excrementitios esse, ad tuos quatuor alimentares ipsum sanguinem constituentes? vomitus isti & dejectiones tum pituitosi tum biliosi cujuscunque generis, partim à ventriculi & intestinorum contentis in putrilaginem variæ indolis degeneribus, & partim à bile è meatu cholidochæ, & humoribus serosis ex arteriis, aliisque ductibus in viscerum cavitates expressis, procedunt: Hisce à
san-

sanguine nihil ampliùs accedit, nisi fortè effluvia calida & particulæ adustæ, quibus impura ista primarum viarum saburra in majorem malignitatem excoquitur. Cumque ejusmodi adustæ particulæ à sanguine secerni aptæ, simul omnes sudore critico foràs eliminantur, sanguis Heterogenea mistura immunis temperiem suam recuperat, proindeque morbus solvitur. Quis autem unquam vidit tali sudore alterutram bilem aut pituitam poris cutaneis emissam? Quod verò *Willisius* à bile copiosè educta febres intermittentes interdum curari asserit, ipse hujus effectûs rationem addit, sc. quia tali evacuatione receptacula & vasa cholidocha plurimum inanuntur, eademque mox salium & sulphuris particulas adustas copiosius suscipiunt, adedò ut sanguis istiusmodi particulis depositis ad debitam crasin citius & facilius restituitur.

Haftenus de sanguine, cui dignitatem suam, honestos natales, primogenituram, & Hæmatoseus munus vel invito *Meara* asseruimus, tum eluimus humores excrementitios & sordes istas quibus ille liquorem ejus infecerat. Unum restat, quo fidem supra datam liberemus, ut quid sanguis revera sit, quæ ejus natura, quæ contenta & proprietates paulò altius inquiremus.

Digressio de natura sanguinis.

Clarissimus *Harvejus* sanguini ex aliis partibus principatum detulit, cò quòd pro-

proprietaem quam in parte principe *Aristoteles* requirit, ipsi conveniret; Nempè quòd sit partim similis, partim dissimilis constitutionis. Hoc *Meava* pro more & captu suo, quod non intelligit, derisioni habuit: At verò sanguinem ejusmodi liquorem esse experimento superius satis constat; Utpote qui idem numero manens, si arteriis extrahatur, totus homogeneus, è vena autem exceptus heterogeneus videtur; Cæterum ut ratio istius phænomeni, seu discriminis inter sanguinem arteriosum & venosum melius innotescat, explicare oportebit, quæ sit natura sanguinis in genere, deinde in quos usus ac munia uterque sanguis particulatim destinetur. *Willisus* in Tractat. de febr. cap. 2. sanguinis Anatomiam exhibuit, ubi ex analysi ejus ostenditur, quibus ex partibus liquor iste constet, tum elementaribus, tum integralibus; nimirum apparet, ipsum particulis quibusdam vino aliisque lacti analogis imprægnatum in corde accendi, & exinde in arterias exilientem, eas, tanquam reverberii canales, cum deflagratione trajicere, adeoque calorem vitalem per totum corpus diffundere, simulque materiam tum ad solidarum partium nutritionem, tum ad spirituum animalium generationem requisitum dispensare. Porro idem *Willisus* in Prælectionibus suis novissimè *Oxonii* habitis, priores istas de sanguine disquisitiones iterum recolens, ipsas, juxta rationes, à nupero experimento, de arteriosi venosique cruoris discrimine, desumptas, plu-

plurimum auxit & illustravit. Quocirca libet hic ad mentem *Clarissimi Viri* re tota in compendium redacta *analogia* quandam instituire.

Itaque videtur quod integra masse sanguinea quasi *fiscus generalis* fuerit, in quem *tributa* quævis, *reditus* & *vedigalia* recipiuntur; Item è quo *sumptus* omnes ac *impensa* in totius corporis animati commoda & exigentias erogantur: Ita tamen ut *sanguis venosus publici Receptoris*, ac *arteriosus Distributoris* vicem præstet. Quò magis operæ pretium erit utriusque officii partes ad calculos revolvendo, quis sit illius sanguinis *reditus* quæ hujus *impendia*, distinctè, considerare.

Et *reditus* quidem sive *tributa* quæ à sanguine venoso recipiuntur, cum multiplicia fuerint, non improprie ad quatuor hæc capita referri possunt: sc. Primò huc spectat quicquid *sanguinis veteris* intra arterias deflagrati, & exinde versus cor reducendi, ubique à venis suscipitur. Secundò *succi nutritii*, è chylo recens confecti, penus. Tertiò *latex* serosus è liquore tum arterioso, tum nervoso, aut immediatè, aut per lymphæ ductus in glandulis, aliisque Emunctoriis depositus, & exinde in sanguinem venosum traductus. Quarto *Humores excrementitii*, quandoque etiam *nutritii* in varias partes circa viscera, aut habitum corporis protrusi, qui non raro exinde in sanguinem venosum resorbentur.

Primò

Primò Sanguinis arteriosi portio, prout continuo circuitu versus cor reducitur, *cruoris venosi* basis est, à quo reliqui humores accessorii, qui huic intra venas confunduntur, formam sanguinis aut saltem rudimentum accipiunt: Quamdiu hic sanguis veteranus crasin debitam, sive temperiem servat, reliquæ mixturæ præpollet, ejusque particulas quascunque sibimet commixtas & aliquatenus assimilatas, intra cordis focum ritè accendi facit. Sin verò istius cruoris primigenii crasis depravatur, exinde *aiuarias* vitia quædam non levia suboriuntur; Nam si iste prout interdum evenit, nimis frigidus & aquosus, proindeque non ritè fermentescibilis evadit, adventitii humoris penum, non ritè præparat; sed tota sanguinis massa, cruda usque & imperfecta, nec ritè in corde accenditur, nec in materiam corporis nutritioni, aut spirituum generationi idoneam exaltatur; prout observare est in malacia, hydrope, aliisque caco-chymicis affectibus. Quòd si è contra sanguis iste vetus minis affatus intemperiem ærem, adustam, aut aliàs, ob caloris excessum, vitiosam contraxerit, fieri vix potest quin succus nutritius, alique humores aspersi labe pervertantur, atque in materiam febrilem, aut aliàs morbificam degenerent. Prout *Willisus* in tractatu de febribus clarè ostendit.

Secundò Chylus succi nutritii penum uberem, ceu rivulum vectigalem & ferè perennem sanguini venoso infundit; nam vetus

iste

iste cruor prius deflagratus & quasi effœtus, siquidem cordi rursus tradendus sit, ut de novo accendatur, succum nutritium requirit, quo tanquam pabulo sulphureo recenti ante cordis imbuatur. Certè ejusmodi succum sanguini infundi ab eoque inter circulandum assimilari, cum ductus chyli ferri venæ subclaviæ inserti, tum insuper experimenta de sanguine qui totus è vena aut arteria eductus, chylo adhuc recenti & nondum assimilato perfunditur, satis declarant. Itaque liquoris hujus nutritii debitâ quantitas, ac justo tempore sanguini venoso affusa, ipsum ita accendit, ut materia nutritioni & spiritibus generandis idonea ritè præparetur. Sin idem Chymus intempestivè aut etiam nimia, aut minori quam par est copia, suggeritur; perturbatur illico tota *ἀπορρύθμις* Oeconomia, & hinc multa sanguinis vitia & variæ ægritudines oriuntur? Chylo enim deficiente materia ipsa nutritia licet solidis partibus affixa, & aliquatenus assimilata in venas resorbetur; nimirum sanguis arteriosus quicquid prius partibus instaurandis texuerat, in hoc casu iterum retextit, & nutritioni partium merito detrahit, ne fortè calor vitalis ob pabuli defectum extinguatur. E contra liquore nutritio plus satis exundante, viscera & partes solidæ alimenti copia, aggravantur, tum ipse sanguis ob vasa supra modum impleta turgescens obicem sibi ponit, & cursu impedito aliquantulum subsistit & reprimitur. Quare quibus ob nimiam & crebram ingluviem,

venæ

venæ succo nutritio semper plenæ ac turgidæ existunt, eorum sanguis, non modò crudus & sæculentus evadit, verum eundem necesse est in motu suo retardari, adeoque superfluitates plurimas congerere, quæ postea sensim in fermenta & miasmata morbifica evolvuntur. E contra, si plenioris nutritiæ materia subducitur, sanguis vetus ejusque recrementa quævis multo liberius moventur: quapropter jejunia & exercitia, non eo tantum nomine saluti conferunt, quia sanguinis arteriosi transpirationem promovent, sed quatenus totam cruoris venosi massam circulationi liberiori reddunt.

Tertio Alter sanguinis venosi *reditus*, sive *tributum est latex seorsus* à liquore arterioso, nervosoque in glandulis & emunctoriis depositus, qui exinde in venas traductus, cruoris in iis contenti rivum nonnihil adauget; si quando enim arteriæ nimio sanguine turgent, aut nervi succo irriguo supra modum implentur, utraque vasa serum superfluum in proxima emunctoria, aut interdum in partes solidas deponunt: Cujusmodi lymphæ, cum non prorsus vapida & effœta sit, instar lotii ad renes dejecti, è glandulis istis per lymphæductus, primò in commune chyli receptaculum, hinc in sanguinem venosum reducitur. Cæterum in quibusdam cachecticis latex iste aquosus, non modò in glandulis, verum in membranis, musculis, visceribus, & ferè in nulla non parte copiosè aggeritur; qui postea dein ob plenitudinem suam, aut à partium continen-

nentium

nentium irritatione commotus, fluorem concipit, atque simul ab omnibus suis quasi cellulis exundans, in sanguinem venosum refunditur, qui propterea illuvie serosâ turgescens, & præcordia atque arterias pervadens, in iis effervescentiam quasi febrilem, sed levem concitat: brevi tamen illuvies ista serosa à sanguine arterioso excussa, partim in cerebrum & nervosum genus deponitur, unde statim affectiones cephalicæ aut convulsivæ succedunt; partim in renes delata urinam limpida & valde copiosam efficit: Sæpius observavi in hypochondriacis, & hystericis, aliisque convulsivis affectibus, urgente paroxysmo, modò circa initium, modò circa finem Urinæ limpida copiam immensam supra quadruplum liquoris ingesti Excretam fuisse. Cujusmodi Urina non à sero cum sanguine sæpius circulato procedit, quoniam prorsus limpida & incocta est, sed potius ex latice extravasato (sc. à nervis & arteriis prius rejecto) & dein ob fluorem in sanguinem venosum resorpto constat: Denique ab eodem latice intra massam sanguineam effervescente, & illinc in cerebrum & nervorum principia irruente plerique affectionum Spasmodicarum insultus excitantur.

Quartò Sanguis venosus non modò humores, utiles & benignos, sed interdum inutiles, & ab Oeconomîâ animali prius repudiatos in se allicit, & damno suo amplectitur, quippe non rarò accidit humores extravasatos & in superficiem corporis protrusos, quinimo

nimo & miasmata heterogenea, & præternaturalia circa cutim defixa, intus à sanguine venoso resumuntur; quæ primò tantum in ipso fermentationem leviores imprimunt, dein contagium suum latè explicant & per utrumque sanguinem diffundunt; adeoque morbos diversimodos & valde periculosos inducunt; namque hoc ritu, sc. per contagium, febres malignæ, variolæ, morbilli, lues pestilentialis, imò & venerea, item scabies, pruritus, & plures alii cutanei affectus excitari solent; Denique probabile est ipsius aeris ambientis particulas per poros cutis intus admitti, & sanguini venoso fermentationis vim quandam imprimere.

Haftenus de sanguinis venosi contentis, quæ, cum multiplici & diversimodæ indolis ac naturæ fuerint, liquorem non simplicem, verum ex variis corpusculis imò & humoribus (non istis tamen quorum *Meava* patronus est) conflatum constituunt. Nimirum adfunt particulae quædam inflammabiles, quibus conservatur intra cordis sinus ignis vitalis; quædam nutritiæ, ex quibus alimentum in singulas partes erogantur; aliæque subtiles & spirituosæ, è quibus spiritus animales generantur; aliæ serosæ ac salinæ quæ prioribus vehiculo existunt, Postremò aliæ merè excrementitiæ quæ invita natura sese insinuant, & ni denuò statim exterminentur, morbificæ evadunt. Verum sanguis venosus multa licet accipiat, nihil impendit, nec quicquam præter

præter unicum bilis excrementum secernit, totam præterea thesauri sui vim dextro cordis ventriculo infundit, quam illico arteriæ (quæ publicæ distributionis munus sustinent) exinde suscipiunt ac in necessarios corporis usus erogant. Nimirum sanguis venosus in liquorem prædictis muniis idoneum transiturus, primò in corde accendi debet, ut hinc calor vitalis in omnes microcosmi regiones sese quaquaversus diffunderet, ut succus nutritius, alioqui crudus in cordis foco, velut ab igne culinari, in alimentum singulis partibus adponendum excoquatur; ut particulæ spirituosæ & tenues à crassioribus expeditæ & in spiritus animales quasi distillatione quadam exaltentur; Denique propter diversa hæc munera sanguine arterioso varias partes permeante particulæ serosæ, quæ aliis pro vehiculo fuere, à reliquis per calorem secreta, foràs amendantur, quin & aliæ particulæ merè excrementitiæ variis modis eliminantur. Quo ritu sanguis in corde accenditur, in capite sequenti, ubi cum *Meara* de igne Cartesiano agendum est, manifestò declarabitur; interim in prædictos usus, quos sanguinis arteriosus inter deflagrandum præstat, inquirere oportebit.

Itaque primus & maximè insignis sanguinis in corde accensi usus est, calorem vitalem conservare, eumque in omnes totius corporis partes defundere; Neque enim ipsa vita quicquam aliud est, quam sanguinis in corde accensio, ejusque intra arterias deflagratio:
Hinc

Hinc
in cor
ratio
spen
mom
vitali
se. nor
tus, ve
rum e
hic
adept
tur,
lari v
Sec
quem
præst
tingul
iste co
grant
exco
per ca
solida
que p
menti
milari
ma de
bilis
seros
opere
sunt ea
intenc
tur, ac
febre

Hinc animæ brutorum hypostasis, ejusque in corpore animato subsistentia, nexus & operatio dependent. Quinimò hæc caloris dispensatio in Oeconomiâ animali tam magni momenti, & tam necessaria est, ut flammæ vitalis pabulo deficiente, humores utilissimi, sc. non modò succus nutritius aliquando totus, verum & liquor nervosus, & nutrimentum quoque solidis partibus intertextum, huic impendantur; Quinimò ipsa caro & adeps, magnâ id cogente penuriâ, resolvuntur, & à sanguine resorptâ, ad cordis focum lari vitali immolantur.

Secundus atque iste valde necessarius usus, quem sanguis arteriosus inter deflagrandum præstat, est succi nutritii coctio, ejusque ad singulas partes appositio: Enimvero liquor iste ex se crudus, & aquosus, à sanguinis flammantis æstu, velut in Gelatinam quandam excoquitur, simulque particulis aquosis; quæ per calorem evaporantur, liberatus, partium solidarum poris & meatibus inseritur, adeoque juxta cujusque partis indolem in nutrimentum ei proprium facessit, & sensim assimilatur. Quocirca si quando sanguinis flamma debilior sit, quam ut recentem succi alibilis penum ritè percoquat, atque ab humore seroso satis liberet, interrupto nutritionis opere, atrophia aut cacoehymia inducitur; si eadem sanguinis flamma supra modum ita intendatur, ut liquor nutritius nimium assetur, ac ferè totus evaporet, Marasmus, uti fit in febre Hecticâ, continnò hunc calorem excipit.

Tertio Alter insignis usus, cui sanguis ratione accensionis suæ inservit, est, liquoris spirituosus propter functionis animalis exercitia & actus destillatio; profectò sanguis accensus, siquidem intra vasa tecta & canales minimè patentes deflagrat, particulas spirituosas, ita à calore agitas & solutas, adeoque ad avolandum paratas, haud tenues in auras exhalat, verum eas velut alembico coercitas, in spirituum animalium organa iisdem excipiendis adaptata extillat. Sed neque unius generis est liquor iste spirituosus, nec in unicam solummodo partem deponitur; videtur enim quod à sanguine, per accensionem rarefacto, particulae quaedam spirituosae, aliaeque nitrosulphureae abscedunt; quarum aliae spirituum animalium generationi, aliae eorundem exercitio inserviunt: Quae prioris generis sunt, potissimum & maxima ex parte è sanguine capitis regionem perfluente, in cerebrum & cerebellum extillantur, ibidemque in spiritus animales convertuntur: Porro ejusmodi pauciores quaedam particulae spirituosae à sanguine arterioso etiam in corpora spermatica deponuntur, in semen sive humorem genitalem mutandae. Cæterum præter has particulas spirituosas, etiam aliae nitrosulphureae in functionum animalium administrationes sepositae, atque è sanguine ubique flagrante in fibras & partes totius corporis nervosae derivatae spiritibus cohaerent, iisque vim elasticam sive impetum motivum impertiunt. Super his consulti-

tur

tur *Doctissimus Willisus* lib. de cerebr. Anatom.

4. Præter hujusmodi necessarias sanguinis arteriosi impensas, plures aliæ minùs utiles particulæ, quæ nempe prioribus pro vehiculo sunt, eodem deflagrante abscedunt; & partim evaporant, partim per varia emuntoria amandantur; nimirum plurima effluvia per pulmones, & poros cutis exhalant; liquor serosus, qui prorsus effæctus est, per renes excernitur; qui succi utilioris aliquid continet, in glandulas deponitur, ut illinc in massam sanguineam reduci poterit; sanguinis fœx atra, ceu caput mortuum, in lienem deponitur; quod denique post hujusmodi varias impensas, sanguinis arteriosi superest, in venas quasi in commune gazophylacium refunditur, ubi ut recondi & lampadis sepositæ instar in novam accensionem reservari possit, flammâ penitus extinctâ, donec succo nutritio recenti aliisque humoribus perfusus, rursus cordi advenit, ac de novo accenditur.

Huc usque de sanguinis utriusque naturâ & contentis satis prolixè egimus, & analysin ipsius, nec non munera & usus ex Phænomenis sensui nostro satis obviis deduximus. Adhuc restat ut experimentis supra traditis (nempe quo sanguis juxta *Harveium* partim similis partim dissimilis constitutionis esseprehenditur) rationem subjungerem, verum hanc, quoniam à sanguinis in corde accensione plurimum dependet, uti & alia

quædam ad sanguinis naturam spectantia paulò inferiùs, ubi de sanguinis incendio sive flamma dicetur, adjiciemus. Nunc ad *Mearam* redeo, ipsius alias in *Willisium* cavillationes discussurus.

CAP. VII.

Sanguinis calor per accensionem à cordis igne, aut fermento rectè exprimitur, contra Mearam.

SUB initio hujus capitis vit Egregius, non sine causâ, *Willisio* indignatur, nimirum quia effervescentia, & orgasmi febrilis causas deducat, non à sanguinis heterogeneitate, nec à primarum qualitatum pugnâ (quod facile fuerat & ipsi facere, & *Meara* intelligere) sed à duobus ignis *Cartesiani*, & fermenti *Hogelandici* vocabulis; namque hæc crassæ ejus *Minervæ*, hebetiorique intellectui, altam caliginem, & spissiores adhuc tenebras offundunt. At verò Ipse longè faciliùs, & ad vulgi captum rem totam expedit, agnoscendo duplicem in vivente calorem, nativum unum, alterum igneum, quorum ille, unà cum benignis spiritalibus insiti radiis, omnia fovet, vivificat, conservat, unde *Æthereus*, ac cœlestis audire meruit; igneus è contra eadem destruit, devastat, atque ut aliorum malorum, ita febrilis

R. 97. ἀλαζλας origo est & radix. An risum teneatis amici? Profectò hi duo calores videntur tanquam bini *Manicheorum* Genii in homine coha-

cohabitantes, quorum cum priorem *cœlestem* dixerit, miror eum non appellasse alterum *infernalem*; nam & ipsa suadebat Antitheseos concinnitas, tum & hoc unum deerat ad complendam analogiam inter Micro & Macrocosmum: sed ostendere debuisset quis ignei istius caloris focus est, ac ubinam delitescit; cum interdum desistat, & non perpetuò febrem suscitet. Hoc alii determinent, satis sit *Meara* cum *viris Naturæ consultissimis* rem nudè afferuisse: Cæterum inter viros istos qui naturæ à secretis sunt, *Cartesius*, quia *calores duos confundit*, haud quaquam censebitur. Hunc *Meara* *fœminis Aulicis*, & *ingeniis aliorum minis solidis aliquam eruditionis umbram venditasse* ait. Est hoc quidem, *Meara*, nè quid dicam gravius, infelicitis, & malè ambitiosi ingenii, deprimere ea, ad quæ Ipse non assurgas; & quò propriam inscitiam dissimules, quæ non intelligis, securè contemnere: Sed *Cartesii* non solum scripta, sed nomen etiam, & fama longè supra Te sunt; utque illa animum non subeunt prædicabilibus adhuc inhærentem, ita neque hæc stylum metuunt muscis confodiendis narum.

Maxima interim *Willisio* procella impendent, quia *calidum innatum modò per ignem in Cordis foco reconditum, paulò post in eodem halitu per fermentum expressit*. At te subdidisse oportuit cujusmodi fermentum *Willisius* intellexerit, nempe quale *Hogelandus* innuit, & cujus effectus cernitur in effervescentiâ, quæ à spiritu nitri, ac butyro Antimonii

invicem commixtis excitatur; hoc autem more tuo dolose celasti, & statim regeris *qua*
 P.98. *tanta ignis intercedit cognatio cum fermento, in quo aciditas frigoris soboles maximè elucet?* nullamne igitur fermentationem admittis nisi ab acidis, idque frigore præpollente. Certè vina generosa in cadis ebullientia nihil acidum spirant, & tamen caloris plurimi indicia satis manifesta exhibent; quinimò fermentationis ista liquorum mineralium, cui *Willisius* sanguinis in corde effervescentiam comparat, fermenti ignei soboles existit; quod Tu in calce hujus capitis (quoniam idem eo in loco asserere tuo intererat) planè confiteris.

Nihilominus quia olim Hippocrates prodidit aceto nigra fermentari, idcirco fermentationem tantum ab aciditate, in quâ *terrena siccitas*, seu quod idem est, frigiditas dominium obtinet, provenire contendis; quod ut facilius probes, optimo uteris compendio. H. e. quod tibi placitum est, nudè affirmare, & quicquid ab aliis in contrarium allegatur, fortiter negare; idè quascunque corporum naturalium turgescencias, in quibus coloris prædominantis effectus perspicuè cernitur dicis fermentationes non esse, & *Guntero Billichio* succenses, quod *calcis viva incendium*, ut *butyri Antimonii affuso spiritu nitri, vivum*, ait, esse fermentationis exemplum, cum ejusmodi fervoris causa melius per *Antiperistasin* explicari potuit. Ipse autem istiusmodi fervores, & agitationes,

in quibus tamen idem particularum turgentium motus, idem intestinus impetus, qui in *Supiores* panis, cerevisiæ, vini deprehenditur, ne fermentationis sobolem esse concedas, illos refers *non in fugam quidem sed in pugnam contrariarum qualitatum*, licet mox eodem ferè halitu, relicta hypothese tua, juxta *Willisii* mentem, & notiones in tractatu de fermentatione expressas, rem totam explices; nimirum innuis *particulas igneas in calce vivæ superstites, affluentem confertim humorem aggredi, atque in transitu suo aquam calfacere*: Non sapit hoc philosophiam Mearanam, ut supponatur ignis actualis alicubi, nempe in calce subsistere, ubi nec forma ignis, nec propria passio ejus, sc. calor actu reperiuntur. Non possum hinc non advertere quoddam *Meara* callidum quidem, sed pertenuè, & fallax illud in tractanda causa sua artificium. In principio hujus capituli uno cum *Willisio* res erat procedente lite, cum jam comminus de fermentatione agendum erat, evitato *Willisio*, *Pincierum*, & *Billichium* aggreditur, licet eadem exempla, nempe calcis vivæ incendium, salium mineralium invicem commissorum effervescencia, & aliæ instantiæ, ob quas in *Billichium* invehitur, in *Willisio* occurrunt, & satis fusè explicata, fermentationi ascribuntur; attamen hinc contra illum nè verbum quidem; nempe hoc in loco *Meara* plagiarium è diatriba *Willisii*, calcis vivæ, aliorumque quorundam phænomenorum solutiones acceperat; tum præterea,

quia in disquisitionibus suis de fermentatione experimenta chymica Idem *Willisius* passim inferuerat, quæ Ormoniensis nondum capit; novus quærendus hostis, aliò transferenda pugna, ni cum malitiâ, simul velit & inscitiam prodere. Quod spectat ad ignem in cordis foco reconditum, & sanguinem ab eo accensum, quicquid refragatur *Meara*, hæc sententia virorum doctissimorum, sc. *Harvei*, *Entii*, *Cartesii*, *Willisii*, aliorumque suffragiis comprobatur; eademque à nupero experimento, quo ostenditur sanguinis venosi, arteriosique discrimen, plurimum illustratur. Itaque liceat vel mihi super hæc re pauca quædam advertere.

Digressio de sanguinis in corde fermentatione, accensioneque.

C Alidum innatum (quicquid per illud intelligit *Meara*) ad exprimenda vitæ munia non sufficere, vel hinc constat, quòd animalia quædam aquatilia, calore quovis actuali destituantur, quibus tamen cor pulsatur, sanguis circulatur, aliaque functionis vitalis officia obeuntur; in calidioribus autem animalibus sanguis, dum cordis ventriculos pertransit, non incalescat tantum, sed ferveat potius, ebulliat, & rarefactus, quasi in flammam erumpat. Nam cum animalium omnium sanguis non constet eâdem elementorum crassi, proindeque nec eodem ritu in corde fermentescat, quid ni vis impressa sanguini, qui actu frigidus est, per *fermentationem*; ac
alteri

alteri qui calidus est per *accensionem* oprime
exprimatur? Ac in Piscibus quidem, aliisque
id genus animalibus frigidioris temperaturæ,
manifestum est eorum sanguinem minimè in-
flammabilem, minori particularum turgescen-
centiâ in corde alterari; & proinde nullis
pulmonum spiraculis, & unico tantum cordis
ventriculo opus habere: At verò quorum
sanguis plurimo sulphure, & particulis valde
inflammabilibus constat, dum cordis sinus
pertransit, à fermento nitrosulphureo iis in-
fuso valde actuatur, rarefit, & quasi inflamma-
tur. Profectò corpora naturalia cum particu-
lis fermentativis paulò acriùs commotis, su-
bitò resolvuntur, non rarò ignem immò
flamam actualem concipere *Willisus* in lib.
de ferment. clarè ostendit. Nec minùs argue-
re licet de sanguine ab effectis, quæ in ipso è
corde in arterias profiliante prorsus eadem
apparent; Nimirum è corde, velut flamma
ab ignito fomite emanans, illicò spiracula
aperta, sc. pulmones requirit à quibus non
tantum fuligines, quæ flammam recens ac-
censam suffocare poterint, amandentur,
verum ut sanguis etiam inter transcundum
aëris pabulo nitroso imprægnetur, Quippe in
binos hos usus pulmones calidioribus anima-
libus concedi putamus; tum prætereà ut san-
guis, dum ipsorum vasa pertransit, perfectiùs
misceatur: quare & piscibus aliquid pulmoni-
bus analogum, eandem hanc ob causam, tri-
buitur. Porro sanguinis massa, quia dextrum
cordis ventriculum subiens, crudo adhuc, &

recenti chylo imbuitur, tanquam lignum viride, non sine fumo, & vaporibus fuliginosis parcius inflammatur; ideoque ut isti protinus exhalentur, apertiora pulmonum spiracula incurrit, in quibus tanquam carbo ustulatus, ubi paululum deflagraverit, mox intra sinistrum cordis ventriculum in flammam admodum claram, & velut candescentem accensus, exinde nullo suffocationis periculo longos arteriarum ductus trajicit. Profecto sanguinem, dum arterias permeat, esse velut ignem in flammam accensum, cumque per venas reducitur, velut titionem semiextinctum marcescere, superioribus experimentis concludi videtur; siquidem in vivo animali, arteria pertusa, sanguis omnis eductus per totum rutilat & quasi ignescit, è vena autem si pariter excipiat, cremor tantum superficie tenuis rutilat, reliqua præterea massa versus atram degenerante; probabili satis indicio, sanguinem intra venas traductum, instar carbonis non dum penitus accensi apparere, in quo ignis aliquid exterius splendet, intus ac in profundo omnia nigricant. Verum observatu dignum est, & hic objici potest, sanguinem è vasis pulmonaribus tum venis tum arteriis eductum utrumque ferè eundem apparere, neutrum autem veluti arteriosum in reliquo corpore rutilare. Sed in promptu est referre sanguinem in pulmonibus utrumque venoso similem videri, quia nondum in utroque cordis ventriculo accensus, imperfectius adhuc misceatur ac inflammetur; ed

ed quod in sinistro sinu sanguinis tum accensio tum mixtura, ut supra observatum, precipue perficiatur, ut ex objectione ista clarius adhuc pateat discrimen coloris & consistentiae in sanguine à cordis flammula seu fermento dependere.

Quod si ulterius obijciatur sanguinem haud proprie accendi, quia non ignis communis ritu aut candescit, aut flammam visibilem concipit, nec etiam corpus subiectum cui inest, aliave admota consumit; referri potest ignem in aperto ardentem semper fere colore, aut flammâ splendescere, qui tamen si in clauso reverberio, ac intra secretos canales cohibeatur obscurius gliscit, & salva ignis essentia praedictis accidentibus utrisque carere potest: Ita enim intra fornacem calor pro opere destillatorio satis intensus viget, licet ipsa ignis, aut flammæ forma non nisi spiraculis reclusis appareat, & tunc primum incipere, & emicare videatur; atque hæc quidem ab effectu, resoluta mixti compage, præextitisse colligimus, verum quia prohibita ventilatione particulæ sulphuræ inter avolandum tot simul agglomerari nequeunt, quæ flammam visibilem constituent, nondum percipiuntur. Deinde cum ignis in subiecto humido extiterit, corpus totum non destruit, nec alia admota facile accendit, uti constat in spiritu vini accenso, qui laticem ferolum intactum relinquit. De sanguine pariter dicendum est, in eo non omnes, sed pauciores tantum particulas inflammabiles esse,

earque solummodò in cordis foco accendi, unde in arterias continuò evolantes, constanti tum calore, tum particularum agitatione actuantur; non secùs ac tenuior vini spiritus, qui in vase accensus, haud diutiùs ardet, quàm calefcit, & rudiculâ agitur. Profecto, ut mihi videtur, spiritus vini in hydraulici centro excalfactus, & accensus, per secretos ejus ductus flammâ inconspicuâ flagrans, tacitoque incendio fluens, ipsius sanguinis accensionem, & motum quadantenùs imitatur.

Clarissimus *Harvejus* sanguinem Cordi velut oleum Ellychnio instillari statuit; Nos autem quò id paulò fusiùs explicemus easdem prorsùs conditiones Lampadi vulgari, & Cordi, seu Biolychnio tum requiri, tum adesse ostendemus: Nam primò ut in illa, necesse est materiam inflammabilem debito modò suppeditari. Secundò Ellychnium ritè constitutum eam recipere, & accendere. Tertiò flammam accensam eventilari. Ita in hoc non minùs requiritur. Primò ut ipse sanguis seu materia inflammabilis usque debita quantitate, ac crassi idonea suggeratur. Secundo ut cordis constitutio quoad fermentum ipsius insitum, atque spiritus animales influos rectè habeat. Tertio denique ut flamma accensa eventiletur, particulis utilibus in munera ipsis destinata impensis, inutilibus autem, nempe fuligine, & recrementis continuò amandatis.

Primò Quod materiam inflammabilem, seu sanguinem attinet, requiritur tum ut debita

bita quantitate influat, tum etiam ut debita temperie constet. Quantitas ejus interdum imminuitur, ac deficit, nempe post longas ægritudines, liquore sanguineo propter nimias effervescentias nimium absumpto, item, post ingentes hæmorrhagias, & aliquando à gaudio repentino, sanguine in exteriores partes à præcordiis avvocato; Nonnunquam ejusdem quantitas ultra modum augetur, & impetuosè nimis affluit, idque varias ob causas evenire solet; nam à passione quavis vehementi tristitia, dolore, indignatione, &c. Cordis focus obruitur; item à nimio exercitio, & motu corporis citatiori, præsertim in cachecticis; quibus, si cruor, ob vasa à musculis agitatæ compressa, in cordis sinum uberius urgetur quàm illic ritè accendi, & statim in pulmones exautlari potest, deliquia, & interdum mors repentina succedunt. Porro sanguis venosus, si à miasmate febrili, aut alia quacunque occasione effervescentias immodicas concepit, ipse in cordis sinum exundans, pulsu, & calore auctis, indebito modo accenditur. Quoad temperiem ut sanguis, velut oleum maturum, & defæcatum ad ellychnium accedens, intra cordis sinus rectè accendatur, idonea elementorum crasi, & benè proportionata humorum mixtura constare debet; qui si debito inflammabilior existit, à sulphure exaltato sæpe totus in flammam prorumpit, ac incendio immodico gliscens, febrem accersit: ex altera parte sanguis interdum crudus, & aquosus evadit, ut tardè admodum

dum & minutim, instar fœni madidi, in corde inflammetur: Atque hinc ad motum quemvis anhelosi, & dyspnœi evadimus; quia scilicet ab exercitio quovis sanguis uberius in cor urgetur, quàm illic protinus accendi, & foras exilire poterit: unde pulmones incitati crebrius respirant, ut sanguis in corde stagnans, eique suffocationem minatus exantletur. Interdum sanguis sale fixo, & fœculentiis scorbuticis refertus abruptè admodum, & inæqualitèr in corde deflagrat; Nonnunquam accidit sanguinis mixtionem à veneno, narcoticis, aut morbis malignis ita perverti, ut coaguletur, adeoque interruptâ circulatione sistatur, & flamma cordis, sive ignis vitalis, non secus ac culinaris sulphure asperso, à miasmate maligno extinguitur.

Secundo. Ut sanguinis, velut lampadis, flamma vitalis perennetur, ipsius cordis uti ellychnii recta diathesis requiritur; nimirum ut nativa ejus constitutio sit firma, & valida, adeo ut fermento insito, tanquam foco vitali semper vegeto, ac vivaci, sanguis irruens protinus inflammetur: porro ut cor ipsum fibris chordisque validissimis instructum, se cum vigore fortitèr contrahat, adeoque sanguinem impetuosè in arterias explodat: quinimò ad hoc præterea opus est, ut spiritus animales per nervos ab *ἐκκεφάλω* derivati constanti, ac uberi influxu cordis fibras actuent, ac inspicient; quorum ope nobilissimus hic musculus systoles, ac diastoles motus indiscontinuos peragat.

Ter-

Tertiò. Sanguis accensus, velut flamma expansa eventilationem requirit; quæ ut ritè peragatur, his duobus opus est; sc. tum ut aëris particulæ ad sanguinem attemperandum convehantur, tum ut sanguinis flagrantis crementa fuliginosa cum iisdem aëris particulis denuò redditis foràs evaporent: Propter binos hos usus pulmones, qui sanguinis flagrantis spiracula sunt, duplici instruuntur motu, sc. inspiratione, quâ quidem aër immittitur, qui sanguini ebullienti occurrens, ipsum refrigerat, ac uti nonnulli opinantur, velut pabulo nitroso eum refocillat; atque expiratione, quâ istius aëris reliquiæ, unâ cum effluviis à sanguine vaporosis foràs exhalant. Quantum aër inspiratus vitali cordis igni perennando conducit, hoc experimento planè constat. In vivorum animalium dissectione, postquam cruore effuso cordis motus penitus cessavit, si per tubulum vasis chyliferis, aut venæ cavæ adaptatum aër insuffletur, cordis motus denuò redintegratus aliquandiu perstat: Cujus effectûs hæc causa esse videtur, nempe quòd in animalibus moribundis, aut modò demortuis quædam reliquiæ ignis vitalis etiamnum in corde supersunt, quæ cessante pulmonum motu, quia refici, aut excitari nequeunt, velut scintillæ cineribus suppositæ sensim pereunt. Verùm si aër venæ cavæ, aut ductui chyliifero insuffletur, ejusque particulæ quædam ad hunc ignem intra cordis sinum delitescentem accedant, ipsum postliminiò exuscitant,

& sopitum de novo ἀναζωοῦνται, ita ut spiritus animales cordis fibris insiti recenti hoc vigore recreati, motum suum quantum possibile est redintegrent, atque pulsum instaurent. Porro ut sanguinis in dextro cordis sinu accensi spiracula sunt pulmones, ita ejusdem in sinistro cordis sinu accensi fuligines aliæ arteriolarum osculis per poros, & meatus cutis evaporant: Atque horum corporis spiraculorum, si utrumvis penitus occludatur, vita, sicut flamma in vase, intercepto aere suffocatur, & perit: Denique non minus malum ingruit quando vice aeris puri, & nitrosi vapores narcotici, aut venati intro hauriuntur, ita namque à carbonibus recens accensis, ac à fodinis metallicis interdum flamma vitalis, ut culinaris à sulphure, derepentè extinguitur.

Causa interpolationis febrium à Willisio assignata contra Mearam asseritur.

Quo successu perget *Meara*, si ex omine conjiciamus, malum est quod statim primo in vestibulo *circulari sanguinis motui* velut scandalo in via posito impingens tam graviter cespitat, ut vix se à lapsu recolligens, adhuc vacillet ac dubius hæreat an *aliquem*
P. 105. ejusmodi circuitum par sit agnoscere. Nonne videtur hic febrium causas optimè traditurus, qui totius παθολογίας lapidem ἀνεργωνισαῖον convellit?

Verum ut dubium hoc, donec *Meara* de circulatione sanguinis certior fiat, in aliud tem-

tempus differatur; illi interea compertum est, in statu morbofo sanguinem impurum per vasorum minorum angustias transcolandum suis sibi sordibus transitum praecludere, ibique resistentem stato tempore putrescere ac accendi, ideoque viderit Willisius quo jure hujusmodi ab impuris succis infarctum viscerum parenchymatis deneget. Attamen assignare debuerat *Meara* in quo viscere, utrum in hepate, liene, pulmonibus, aut quonam alio, talis ab impuro sanguine parenchymatis infarctus fieri solet. Credo illum stomachi & mesenterii membranas etiam parenchymata appellare, nam in illis mineram suam febrilem sæpe collocat. Verum enimverò ut daretur illi sanguinem impurum quandoque intra viscerum angustias infercivi, si tamen iste sanguis ibidem putrescens accendatur, & in paroxysmo febrili foràs ebulliat, annon à tali accensione & effervescencia visceris pori aperientur adeò, & dilatabuntur, ut postea sanguis utcunque impurus, eos sine infarctu quovis liberè pertranseat? ita ut causa febris, sc. visceris cujusdam obstructio unico paroxysmo expediatur. Quòd si majorem sanguinis impuri copiam, quàm ut totus in paroxysmo febrili penitus diffilari possit, alicubi aggestam arguas; certè talis materiæ morbificæ nidus nec fieri nec durare (ut Willisius innuit) citra visceris affecti tumorem aut abscessum potest.

Væ tamen Willisio si negat viscerum tumores in febribus intermittentibus sæpenu-
merò

merò contingere; Objicit *Meara* id *eum* in libris non vidisse, quia videre noluit. At in vivis spirantibusque exemplis ejusmodi tumores sicut (*Ague-Cakes*) vidisse proculdubio & manibus palpasse potuisse. Certè plusquam *Lyncei* oculis opus erat, ut quisquam vivi hominis interna viscera visu penetret, cæterum *Willisius* ut tumores istos videret non solum viva & spirantia exempla, sed & mortua consuluisse debuit. Credo te cadaverum ab aliis disseccandorum copiam habuisse (nè dicam fecisse) interim ipse tumores istos non autopsiâ anatomicâ sed ex probatorum Authorum fide in cadaveribus inventos citasti.

Sed quàm frivola & inanis hæc tua in *Willisium* cavillatio est, quasi nesciret aut negaret ejusmodi tumores interdum in febribus intermittentibus accidere; Cùm tamen ille super hoc lib. de febr. cap. 5. in expressa verba ita differit; *Quinetiam hæc febris si diuturnior fuerit, aut morbo alii chronico supervenerit, præter sanguinis labem, sæpius adjunctas habet viscerum infirmitates: nimirum sanguis labefactus impuritates suas sensim congestas visceribus, dum eorum anfractus pertransit, facile affigit: (hinc in febre quotidianâ ventriculi aggravatio hypochondriorum tensio, modò hepatis modò lienis aut mesenterii obstructions, aut tumores conjunguntur,)* sunt autem hujusmodi affectus non causa febris (uti vulgò creditum) sed tantum ejus producta. Quid apertiùs aut perspicuè magis à quo.

quoque
ut libro
intellig
verba
rem ou
star, W
fuit febr
etate eff
runque
multo fi
At ve
rentium
res age
istius m
ferè ver
humores
quod tã
bilem in
in vent
lentias
quã fid
nunc
eum fi
bus co
causam
sanguini
degener
sentent
misque
nulla
sua co
umbras
ejus in

quoquam dici potest? Sanè optandum esset, ut libros, quos refutandos suscipis, licet non intelligis, saltem perlegere digneris; neque verba Authorum prætereas, qui eorum mentem nusquam assequeris. Interim satis constat, *Willisium* tumores istos novisse, sed cum sint febris diuturnioris ac à Medico malè tractatæ effectus, & graves in praxi errores plerunque consequantur, concedo tibi *Meara* ut multò frequentius observaveris in tua.

At verò tumores isti si febrium intermittentium causa sint, quid tunc quatuor humores agent? nescio quomodo inter hos & illos istius morbi pensum divides, nam proximis ferè verbis *Willisium* increpas, quod negat *humores sinceros in primâ saltem regione dari*, quod tamen ab illo minimè factum est; nam bilem in cysti fellea, insuper hanc & pituitam in ventriculo & intestinis reperiri, & fœculentias atratas in lienem deponi asserit: Sed quâ fide *Willisium* modò tumores, eadem nunc & humores excrementitios negare eum fingis. Profectò ille utrosque in febribus concedit, sed neutrum ex istis febris causam esse contendit; quam dyscrasiæ sanguinis succi nutritii penum in materiam degenerem pervertenti rectiùs ascribit; & sententiam suam pluribus argumentis, firmisque rationibus stabilivit; ex his nonnulla *Meara* refutanda suscepit, tum pro sua contraria hypothese astruenda rationum umbras quasdam protulit; libet hic primò ejus in *Willisium* redargutiones, dein propriæ

sententiæ assertiones particulatim expendere.

Primò *Willisius* negat humores in privatâ quâdam minerâ congestos febris intermittens causam esse, eò quòd non facile assignatu sit, quomodo tales humores sibi nidum alicubi conservant; necdum constat quo instinctu illi in focus reconditi, stata putrescentiæ, assumptionis & repullulationis tempora observent. Hic regerit *Meava*, id se fateri quidem,

P.108. *sed necdum constitit quo instinctu Oceanus statas accessûs & recessûs periodos singulis duodecim horis aut muliebria purgamenta menstruum circuitum exactè observent.* Hic novo solutionis genere nodum unum solvis plures nectendo, An verò putas istorum effectuum causas prorsus latere, semperque inextricabiles fore? De fluxu muliebri, vel mihi in promptu est conjecturam satis probabilem afferre: quoad fluxum & refluxum maris, si *Galileum*, *Cartesium*, aut *Gassendum* legeres, phænomenon istud longè melius solutum videres; quàm tu quicquam de febribus explicuisti; quippe hoc quàm inane est quod dicis

P.109. *humores non nisi dum putrescunt, paroxysmos febriles inducere, eò autem opportuniore esse putredini, quò artius in focus concluduntur, propter transpirationem prohibitam.* Nam infra ostendemus humores in febre intermittente non omninò putrescere; quinimo si putrescerent, eos hoc nomine paroxysmos non posse inducere.

Secundò. Primum hoc *Willisii* argumentum plura alia ejusdem Authoris eaque insignis

gnis momenti rectâ serie sequuntur, quæ tamen *Meara*, quoniam quod ad ea reponeret nihil habuit, consultò præteriit; Et tandem post 7 paginas paragraphen hanc, cui se parem existimabat, unam invenit. *Pulsus in paroxysmi initio rarus est & depressus, qui plus arguit calorem & spiritus vitales in sanguine à materiâ quâdam crudâ & non facile combustibili velut orbrui*; Ita *Willisius*. Sed frustra erit si quis solutionem à *Mearâ* expectaverit, sufficit illi hunc effectum, sicut multa alia febrium symptomata, ascribere vaporibus putridis tetrisque à materiâ febrili in viscere aliquo hærente emissis & spiritus in corde obruentibus, intra quos ductus & qua via per tot viscerum obices hi vapores ad cor feruntur, nunquam perpendit ille, sed tanquam medicaster circumforaneus obstetricibus & mulierculis aut instruendis aut audiendis natus, accidentia, quorum causas ignorat, vaporibus imputat: Verùm huiusmodi αἰτιολογίας infra plenius ventilabimus; Interim ex Hippocrate febrem putridam ex inguinis abscessu accensam citat, unde nihil præter vaporem ad cor potuit transmitti. Atqui ex quo sanguinis circulatio innotuit, quis hoc præter *Mearam*, cui adhuc ea penitus ignota est, uspiam affirmavit? quid enim perspicuè magis liquet, quàm sanguinem venosum à parte affecta reducem, sordes illic depositas secum auferre, iisque cor & totam sanguinis massam inficere, nec non ea ratione effervescentiam febrilem excitare?

Ter-

Tertiò. *Willisius* ex urinæ in febre tertianâ colore saturato & velut flammeo, etiam cum desint contenta, sanguinis affationem & temperiem nimis adustam arguit. E contra a item *Meara* illud inquinamentis retorrída bilis è minerâ per vasorum continuitatem irruentibus attribuit, dicitque colorem illum saturatum non tam affationem sanguinis indicare, quàm tincturam ejus à bilis citrinæ portione è primis viis ad vasa majora penetrantis. Miror ego quibus ductibus bilem citrinam è primis viis ad vasa majora penetrare supponit, nam chylo nè illâ transeat viam præcludit; & nè misceatur sanguini, vasorum quoque Pecquetianorum usum negavit; & tamen bili, quam penitus excludi expedit, aditum quàm facilem invenit; sed interim qui sit à bile è primis viis in sanguinem penetrante, ut non icterus potius quàm febris excitaretur? quippe ab eo humore receptaculis & ductibus suis excluso, proindeque in sanguinem regurgitante, hic morbus omninò oritur.

Quartò. Instat *Willisius* materiam febrilem in ipso sanguine progigni, & in eo, donec urgente paroxysmo illinc diffletur, contineri; quoniam rubicundior & contentis saturatior est urina extra paroxysmum; quo vigente, cum materia ad circumferentiam corporis transfertur, laudabilior existit. Huic P. 111 regerit *Meara*, Si in Paroxysmi Tertianarii vigore urina laudabilis est, inde optime colligi materiam febrilem nondum sanguini misceri,

misceri, sed in minerâ seu primis viis habere, donec ab incendio ex putredine concepto fundatur, & agitata in vasa irrumpat. Hic optimè, & prout virum *natura consultissimum* decet, philosopharis; at dic obsecro, si in vigore paroxysmi materia febrilis nondùm sanguini miscetur, undenam & à quâ aliâ mixturâ sanguis tantam effervescentiam concipere potuit, an hanc etiam vaporibus attribues? Quidni concedamus igitur (quod tu voles opinor) rem totam & integram vapores efficere; nam si in paroxysmi *ἀκμῇ* materia febrilis nondùm attigitt sanguinem, quanto longiùs aberit in declinatione, inque ipsis accessionum interstitiis? Quare maneat in foco suo, unde nihil opus est cur exeat; neque sit, cur tu amplius sollicitus sis quo com meatu fiat illius in sanguinem metathesis.

Tandem à rebus ad vocabula, quibus plus vales, prudenter & cautè divertis, atque *Willisium* increpas quòd *maturitatis nomine contra communem philosophorum acceptionem* pro P. 112 *succo alibili degeneri, ac in materiam febrilem evertito exprimendo utatur.* Certè nomen istud si non à philosophis, saltem à medicis in eo sensu passim usui patitur, cùm apud insignes aucthores morborum quorundam semina hæreditario jure postea germinare & tandem in fructus maturari traducta, dicuntur.

Quintò Arguit *Willisius* paroxysmorum præludia, nempe cephalagiam, vertiginem, oculorum coruscationem, somnos inquietos &c. planè indicare sanguinem prius mate-

materia fermentescente infectum, eatenus verò differri paroxysmum, donec ejusmodi materia turgescat. At verò quid si ostendat *Meara* hac symptomata ab aliâ causâ proficisci, quo tunc evadet Willisii confidentia? Hoc quidem ille nullo cum negotio potest, dum affectus istos in febribus, non secus ac in passione hystericâ, vertigine, epilepsiâ, melancholiâ hypochondriacâ, aliisque morbis tantum à vaporibus excitari pronuntiat. Verum enim verò quid si ostendatur symptomata ista non omnino à vaporibus, sed tantum à communicatione & consensu partium oriri, qualem nempe aut sanguinis circuitus aut partium nervosarum spasmi, motusque convulsivi facile efficiant? quò tunc evadet tanta *Mearæ* confidentia? Itaque de insigni illo apud medicastros quosdam ignorantiae subterfugio, quo hi affectus, quorum causa genuina nescitur, vaporibus ascribuntur, infra dicetur; interim, candide lector, eruditam *Meara* pathologiam, quàm appositè sc. palloris, rigoris, tremoris, horroris, & frigoris causas explicat, attentè considera; tantum caveto ne rumpantur & Illia risu.

Sextò Instat *Willisius* causas febrium intermittentium procatareëticas planè indicare, ipsas à temperie sanguinis immutata originem ducere, quippe morbus iste ea potissimum tempestaste & locis increbrescit, quibus sanguis maximam ab aëre alterationem suscipit, sc. vere & autumno, & oris maritimis; Ad hæc indignatur *Meara*, quòd non eodem

censu

*censu ponantur cibus & potus, motus & quies, excreta & retenta, animique pathemata; reverà inordinationes circa res istas nonnatura- les ejusmodi febrium sæpius causæ evidentes quàm procatarcticæ existunt; dixerat Willisius in hunc morbum faciliùs incidere qui viscera habent firma & robusta, & qui calore vegeto abundant; hæc ipsa Willisii verba sunt, quæ tamen Meara suo more pervertit, eumque audacter pronuntiâsse improbè fingit, solos homines *ἰσχυρὰς* visceraque *fir- ma & robusta habentes febribus intermitten- tibus corripì*, tum quasi hoc parum esset, pro- ximis ferè verbis eundem Willisium citat, quasi dicentem, *cruditates ob debilitatem co- ctionis in primis viis congestas, non febres in- terpolatas, sed hydropem aut cachexiam pa- rere*; quæ verba, aut alia in hunc sensum apud Willisium non extant, quinimo quod ille dixit, prorsus aliud sonat. Sed est hoc Meara per- quàm familiare & quasi insitum, authorum, quos redarguere satagit, verba corrumpere, usque sensum, qui tamen faciliùs oppugnari possit, alienum imponere. At vero postquam perfidiâ & dolo, quod potuit, effecit; seriò tandem Willisio regerit, *circa æquinoctia tum* P 127. *febres, tum alios morbos magis invadere, non solum propter insigniorem aëris ambientis ac tempestatum mutationes, sed cum illis coinci- dere noxas ab erratis in victu.* Hæc respon- sio argumento Willisiano nondum satisfacit, neque ejus *plenam demonstrationem* (uti ais) eludit. Observatione etenim vulgari constar,*

E

etiam

etiam illos, qui ad exactissimas temperantiæ regulas, ac uti in proverbio est, medice vivunt, nihil-ominus circa ista tempora febribus intermittentibus obnoxios, in easque invita omni circa victum cautela sæpenuerò incidere; Quin tu viro quantumvis sano, quoties tibi libitum fuerit, Catharsi *ἀνα καὶ κατὰ* facta primas vias elue, nequa in illis febrilis minera subsistat, hic tum postea si ad maritimam *Cantii* vel *Essexia* oram autumnii tempore relegetur, ibidemque vel dies aliquot tantum diversetur, maximoperè ego fallor, aut febrem intermittentem contrahet, quam tu plurium mensium spatio haud curabis. Denique nisi aëris constitutio sanguinem immutans febris intermittens causa præcipua fuerit, quæ ratio est, cur quartana (prout *Willisus* observavit) tantum in Autumno & nunquam Vere incipiat.

Ad Argumenta *Willisii* à febris intermittens curatione desumpta, nempe quod remediis empiricis sæpiùs ac certius quam medicinae methodo dogmaticè institutâ curari solent; Hoc unum regeris, eum argumentatione nihil probare, *nisi confecerit humores, in foco aut minerâ conclusos non iisdem modis curari posse.* Certè hoc nobis impossibile videtur, quoniam isthæc remedia febrifuga vel ejusmodi sunt, aut eo modo applicantur, ut illorum operatio aut solummodò, aut inprimis ad sanguinem pertingat. Tu si novisti quibus modis ea in mineras primis viis inclusas operantur, te hoc detegere oportuit, verum citra istæc

istæ vaporum, Sympathiæ, Antipathiæ, Antiperistaseos vocabula efficere non potes.

Sed novum hîc crimen *Willisio* objicitur; cuius nemo præter ipsum reus est, nam præter ipsum quis in aliam causam rejiceret *Ictericum*, *scorbutum*, aut *cachexiam* quam in *hepatis*, *lienis*, *mesenterii*, *Pancreatis*, vel alterius visceris affectum? Benè est quod viscera ferè omnia nominasti, ut alicui saltem ex iis competat, quod asseruisti, credo tamen quod nulli; quis præter *Willisium*? imò omnes quibus sanguinis natura & affectiones innotuerunt, morborum istorum causas primarias in sanguinem rejiciunt; nam priusquam viscera inferciuntur, necesse est ut sanguis impurus & cacochymicus evadat, qui propterea fœculentias suas velut exuvias inter circulandum depositas visceribus illis affigit, earumque adeò meatus & poros inferciendo obstructions parit. Quod tu asseris *chylum* cum nondum in sanguinem abiit viscera ista transire, & pro diversitate *cachochymia* in iis congesta diversas corruptela ideas subire, id quidem à sensu & ratione prorsus alienum videtur; nam ut de *Hepate* nihil dicam, (cui certè cum chylis nihil commercii est) putasne tu *chylum* ad *Pancreas* & *lienem* transire? quis hoc præter *Mearam* asserere ausus est?

Hæc in *Parergo*: contra *Empiricas febrium intermittentium curationes* objicit *Meara*, vel *paroxysmos non fugari, vel si fugentur, morbum cum majori atrocità propediem reverti*, P. 125.

humoribus interim majorem visciditatem & malignitatem acquirentibus. Hoc facile pronuntiatur, sed quantum à vero distat utriusque medicinæ methodum expertos appello. Communis fama edocebit quamplurimos cujusque sortis & temperamenti homines, hos merò epithemate, illos unico remedio febri-fugo semel hausto curatos fuisse, ac sine ullâ recidivâ sanitatem integram recuperâsse; cum alii interim longâ pharmaciâ delassati & viribus attriti, tandem non nisi mutatis cœlo soloque vix ac ne vix morbum suum excutiant, quin & sæpe ad extremum redacti necesse habeant ad Empirica confugere.

P. 127. Sed fortassis hoc nihil ad *Mearam*, quoniam ille & alii prudentes Medici curationem dogmaticam peculiari quodam ritu instituunt; nam *omissa ut plurimum phlebotomia, etiam emeticis catharticisque non nisi parcè adhibitis in totius provisione præcipuam collocant industriam, humores crudos coquendo, crassos attenuando, lentos inciendo, acres attemperando, tenuiores ad mediocritatem reducendo, superfluos expellendo, meatus per ecphrastica reserando, viscerum cacopragiam alterantibus corrigendo, reliquias sudore dissipando, (nec dum finitus Orestes? imò adhuc legio superest) aliasque id genus intentiones persequendo.* Hæc verba incantamenti instar, chartulæ inscripta, & amuleti vice, collo suspensa, febrium fortè insultus abigent: veruntamen si tam longa serie medicamentorum

præ-

præscripta, totidem intentionibus insistatur, non aberit, *quin aptissime in vos retorquebitur illud, sc. quod agros miserè excruciat, morbumquerarò profligatis: concedo vos prudentes medicos esse*, sed in lucri vestri rem; nempe ut proluxa hac, & inutili medendi methodo agrotantium crumenas diutiùs emulgeatis; nimirum eâ gratiâ phlebotomiam, & emeticorum usum, contra quàm alii experientissimi medici rejicitis, nè forsan curatio debito citiùs, & cum minori pompâ peragi videatur; sed *totius provisionem*, & intentionum therapeuticarum catenam sesquipedalem, etiam plebi, *Meara* frustra venditat: novit enim populus, idque apertè loquitur, quin & ipse sibi conscius est *febres faciliùs, & faciliùs curari per empirica, quam rationalia præsidia*, quare ut illud concederetur, quod certè concedendum non est (nimirum ille quod negare non potest, non concedit tamen) *quùm id fieri possit, si omnino fieri possit*, (tam difficulter calamoque, & animo quasi reluctantibus, veritatem sibi extorqueri patitur) *materia morbifica non minùs in ramis vena porta, & arteriis comitibus, vel visceribus ab illis irrigatis conclusa, quàm in vasis majoribus stabulante* Sc. Hic vasa vel viscera, prout alibi *arterias* vel *venas* dixit; nempe ut hoc artificio sibi geminum consciscat ignorantiae subterfugium; cùm certum sit tamen in utroque casu, quod uni convenit, alteri haudquaquam convenire posse. Interim dum materiam morbificam in *ramis vena por-*

P. 127.

ea, arteriis & comitibus, seorsim à vasis majoribus concludi supponit; egregiè patet, cum circulationem sanguinis aut prorsus negare, aut non intelligere.

Sed *Wilfius* Tribunali iterum sistendus, quod remedia febrifuga sanguinem, aut humores frigore, aut astrictione fingendo id præstare afferunt; quinetiam *Willifius* ex iis nonnulla sanguinem præcipitare, alia ipsum fundere, & per diaphoresin agere declaravit. Verùm hæc more tuo celas, ut justiore increpandi Ansam nactus videaris: quod autem Tu confidenter affirmas febrifuga pleraq; vi diaphoretica materiam morbosam exhaustire, & corticis Kina-Kina facultatem potius diaphoreticam esse, eamque levem sudorem semper elicere; puto nemini, præterquàm Tibi compertum est; nec ipse opinor remedium istud, quia nulli intentionum tuarum respondeat, cuiquam adhuc propinasti.

P. 109 Haftenus de nonnullis *Willifii* argumentis ad pyretologiam suam stabiliendam adductis; quæ quidè *Meara* magno impetu, sed irritato prorsus conatu oppugnavit: jam proximè objectis à contraria parte urgeri solitis, responsa ejus (idque pari cum successu) aggreditur: Atque imprimis arguit *Willifium* febrium intermittentium anomalias, quibus paroxysmi irregularitè contingentes morbi typum variant, aut perperam assignasse, aut earum causas non rectè explicasse.

Cum ille febres intermittentes simplices, vel duplices statuerat; addit *Meara* triplices, cum-

cumque increpat, quod non has vidisset: *per febrem triplicem, quartanam* intelligit, *cujus accessus non minus quam legitima quotidiana, quotidie repetunt.* Certè hoc *Willisus* satis adverterat, cum dicit febrem intermittentem non raro typum mutare, & è febre tertianâ fieri aut quotidianam, aut quartanam; dein aliquando ab utrisque redire. Quam itaque Tu quartanam triplicem, nos quotidianam simplicem, & quidem rectius appellamus; nam paroxysmi ita quotidie repetentes, non amplius febris quartanæ typum servant; verùm sine horrore, cum levi tantum frigore, modico calore, & sudore peragi solent; quicquid Tu in contrarium *de propriâ morbi* ideâ febres istas determinante, effutis.

Inter febrium intermittentium anomalias, quæ tertiana duplex appellatur præcipua, ac maximè frequens est; nempe quum paroxysmi quotidie evenientes ita reduplicantur, ut primus tertio, & secundus quarto respondeant: hoc *Willisus* aptissimè solvit computando periodorum spatia, non diebus, sed horis; cum enim hujusmodi calculo, inordinationes in victu accedunt, ut prandio adhibito; paroxysmus multò maturior, omissio tardior eveniat, non difficile erit conjicere, ob quam rationem paroxysmi inæqualiter contingentes ejusmodi rythmum observant; quod tamen vix unquam ultra unam aut alteram vicem contingere solet: Hic exclamat *Meara*, O miseros & eacutientes Medicos dogmaticos, qui horariam Willisii computa-

tionem videre non poterant ! Credo alios eam videré, & agnoscere, sed nihil mirum est, si tu ad hæc planè cæcutias, qui sanguinis circulationem, chyli transitum, hepatis usum, & multa alia ad sensum demonstranda, & apud omnes præter teipsum in confesso habita, nondum videre potes.

Cur autem tu *Willisium* duplicis quotidianæ Authorem asseris? profectò mihi librum ejus de febribus accuratè perlegenti, nihil tale occurrit: Hoc tuo more, nè consuetudinem perderes, excogitasti; ut aliquid, si minus invenias, saltèm ipse fingas, quod refellere videaris.

At verò febris intermittens duplicis, typum quendam à *Willisio* prætermisum, observavit *Meara*, sc. *quæ unius diei spatio binos accessus inducit, quos excipit integra sequentis apyrexia, in alium Paroxysmum sub tertii diei initio desitura: cur non hoc in vivis spirantibusque exemplis observavit Willisius?* *Willisii* hæc verba [viva & spirantia exempla] toties opinor repetis, quia ferè hæc sola legisti, aut intelligis; nam si quis cætera ipsius scripta vel oscitantius inspexerit, utique deprehendet tamen, illum ejusmodi febrium typos observasse, cum de periodorum febrium inæqualitatibus loquens expressis verbis asserit, *interdum bis in die paroxysmum replicari.*

Verum hîc quis in Te non miretur plusquam *Claudianam* *μετρώγειν ἢ ἀβασίαν*: Nam licet *Willisium* inæquales paroxysmorum re-

duplici-

duplicationes non observasse dixeras; mox
 tamen (quasi oblitus tui) rationem quam Ty-
 pis istiusmodi explicandis, solvendisque at-
 tulit, proximis ferè verbis & repetis, & re-
 darguendam suscipis. Dicit *Willisus* sangui-
 nis massam nonnunquam plus materiæ con-
 gerere, quàm unico paroxysmo diffilari queat,
 unde contingere, ut partem ejus tenuiorem
 in leviori paroxysmo prius excutiat, crassio-
 re ad sequentem paroxysmum reservatâ: cui
 regeris, *hanc responsionem errata in victu* P. 134.
supponere, qua tamen ab omnibus febres in-
termittentes patientibus, non committantur.
 Cæterum istius effectûs causas alias, ac impri-
 mis pharmaciam malè administratam innuit
Willisus, quam Tu fortè conscientia, & pudore
 oppresus, nè Te acrius mordeat, sicco pe-
 de præteris: quod verò spectat ad ejusmodi
 inæquales paroxysmorum reduplicaciones,
 certum est eas non diu typum aliquem obser-
 vare, sed mox vagas, ac incertas evadere,
 utpote quæ in causâ aliquâ evidente, quæ im-
 mediate præcessit ut plurimum radicantur.
 Ultimò *Willisum* redarguis; quod aliquan-
 do in febrium intermittantium anomalis suc-
 cum nervosum in causæ partem asciscat, quod
 sanè rectâ cum ratione ab eo factum est; cum
 enim succis iste (prout supra ostendimus) è
 nervis redundans, sæpè magnâ copia intra
 glandulas & membranas, partesque solidas
 congeratur, è quibus fluore oborto, affatim
 in sanguinem venosum regeritur, in eoque
 effervescenciam concitat: nihil mirum est si

propterea febris paroxysmus interdum ordinarius intenditur, & non raro extraordinarius excitatur.

*Februm intermittentium doctrina
Mearana examinatur.*

Hucusque *Mearam* vidimus quâ vi, quâ dolo, sed frustra conantem evertere *Pyretologiam Willisianam*: Tandem restat, & par est, ut propria ipsius doctrina examen subeat, & conspiciamus qualem sibi fabricam, & quibus rationum firmamentis constituit: hujusce autem qualis integra sit forma nondum constat. Congessit ille quidem è veterum placit is rudera, quibus si quid ex suo addiderit, ita cohaeret, ut ex rudi, atque indigestâ mole, facile cum perspicias nec satis intelligere quid veteres senserint, nec quid ipse velit, satis exprimere. Febris intermittens P. 127 causam materialem modò *tumores*, modò *humores* statuit; sedemejus in *vasis vena porta* vel *visceribus ab iis irrigatis* collocat, morbi insultum à *materia morbifica putredine* induci, atque symptomata pleraque à *vaporibus è minerâ febrili elevatis* suscitari asserit. Hæc totius Hypotheseos summa est; Theoremata autem quàm consona veritati, aut rectæ rationi congrua sunt, postea expendemus.

Quoad *Tumores*, eos febris intermittens non esse causam materialem, sed tantum producta, & effectus, ex ipso nomine, quo

Meara

Meara à plebe mutuatus, eos insignivit (sc. *Ague Cakes*) ita constat, ut nullus sit ex ima vulgi facie quin plane intelligat. Quis de-
mum febre laborans hepatis, lienis, aut me-
senterii schirrho afficitur, quin meminerit se
sub morbi initia illis affectibus immunem
fuisse, eosdemque febris diuturnæ fructum
esse agnoverit? Nullum certe è vivis & spi-
rantibus exemplis huic *Meare* sententiæ
suffragabitur, sed neque *bonorum Autho-
rum monumentis* comprobata licebit osten-
dere: etenim è Medicis tum priscis, tum
neotericis, nemo quod sciam, præter *Mea-
ram*, hoc uspiam asseruit.

Quod spectat ad humores, cum duplices
eos statuatur *Meara*, sc. alimentarios in sangui-
ne & excrementitios in primis viis stabulan-
tes, non clare exprimit, utros pro febris inter-
mittentis causa habuerit; quantum conijcere
licet, inter utrosque ambiguus hæret: Dum
enim morbi sedem in *ramis venæ portæ*, & *ar-
teriis comitibus*, vel in *visceribus ab iis irrigatis* P. 127.
statuit, & *sanguinem* in illis, & utriusque *bilis*,
& *pituæ* recrementa in his conclusa, pro ma-
teria morbifica innuere videtur, ita pluri-
ma ignorantiaæ asyla simul constituit, ut si ab
uno deiciatur, ad quod se conferat, alterum
superfit: Verum quò omnibus simul refugiis,
& castris exuatur, ostendere oportet mate-
riam morbificam, quæ febrium intermitten-
tium causa perhibetur, nec in *ramis venæ
portæ*, nec in *arteriis comitibus*, neque in *visce-
ribus ab iis irrigatis* concludi.

Et primò quidè m, sanguinem in ramis venæ portæ, & arteriis comitibus circulatione æquè celeri, ac in cæteris partibus, & fortè rapidiore decurrere, ex eo constat, quod sanguis arteriosus è sinistro cordis sinu in aortam propulsus, omnes ejus ramos æquali pernitate trajicit; si quos autem aliis celerius pertranseat, profectò ii erunt cordi propriores, quales sunt arteriæ Cæliacæ & Mesentericæ; tantum abest ut hic potius quàm alibi subsistere, & stagnare supponatur: Ex istis autem, in ramos venæ portæ transmissus è vestigio versus cor reducitur, in quo itinere hepar pertransit, ut in eo bilis recrementata deponat: cum itaque sanguis in vasis istis neutiquam moratur, quomodo ut *Meara* insultum febrilem pariat, in iis velut in *foco concludi, stagnare, putrescere, ac demum accendi* potest?

Cum itaque in vasis imi ventris nullus prominera febrili locus relinquatur, videamus an illa in visceribus ab iis irrigatis hospiteretur; etenim in hac regione humores excrementitios scatere vel *Willisius* concessit, sc. bilem flavam non tantum in vesica fellea, ac atram in liene, sed utranque istam, ac etiam pituitam in ventriculi, & intestinorum cavitatibus reperiri: Et certè spes aliqua de istis foret, posse ipsas pro materia morbifica admitti, nisi quòd hoc *Meara* incautè nimis prius denegasset: Nam cum supra asseruit chylo è primis viis nullum dari exitum, quo sanguini misceatur; pari opinor & melior ratione

tione humoribus illis aditum præcluderet, nisi fortè putandum sit vias alimento negatas, excrementis patere, & naturam sedulo cavisse, ne nutriatur sanguis, curasse ut corrumpatur. At verò juxta illius Hypothesin *minera febrilis in foco suo putrescere, accendi, ac illinc demùm in sanguinem vasis majoribus contentum ebullire* supponitur: quare cum humores excrementitii in visceribus conclusi illinc confertim in massam sanguineam transferri nequeant, nemo, etiam *Meava* iudice, eos orgasmi febrilis reos dixerit. Sed & alio respectu humores isti à noxæ febrilis culpa immunes habentur; quia sc. ad putrescendum, quod *Meava* necessarium materiæ morbificæ statuit, minùs apti existunt. Nam Bilem quod attinet tum flavam, tum atram (quæ sc. febrium intermittentium causæ præcipuæ dicuntur) certum est eas, utpotè sale, & sulphure adustis copiosè refertas, tam longè à putrefactione abesse, ut corpora alia præservare credantur, & plures insignis notæ medici utramque bilem pro fermento habuerint, quibus & sanguis, & chylus, ipsaque intestinorum excrementa à putredine vindicantur; cui fidem facit, quod cystis fellea animali quovis exempta, & in ædibus suspensa (quod quidem Lanii ad vestes abstergendas & plures alios usus sæpius faciunt) diutissimè incorrupta perstat; enim vero si vesica felle turgida, atque externo aëri exposita, serò tantum, ac tardè putrescat, humores sanè biliosi multò minus putredini erunt obnoxii, dum in corpore

pore animato calore undique vitali foveantur.

Itaque ob hanc rationem non tantum *Measurana* febrium intermittentium minera, sed & morbi causa conjuncta, peccantis sc. humoris putredo perperam assignatur: Quamcunque igitur materiam morbificam, ac ubicunque in primis viis sitam statuit ille, necesse erit eam in foco suo aut otari, quia non putrescit, aut saltem quia exire non potest, aut sanguini misceri, prorsus delirescere.

Verum adhuc fulcrum restat, quo utcunque nititur ruitura *Measuræ* Hypothesis, *Vapores* sc: Nam humores ipsi, seu Minerae particulae crassiores, licet in foco recondita locum non mutaverint, ab ipsis tamen tetros, tenuesque, ac veluti emissarios halitus elevari statuit, qui nec viscerum lateribus contenti, nec vasorum tunicis exclusi, omnia penetrant, atque pervadunt, adeo ut sanguini demum immisti naturæ ordinem perturbent, & febrium insultus pariant. Hæc ultima post naufragium tabula, hæc sacra anchora, hoc unum restat firmamentum, quod si amoveatur, hinc ad Tubicines mittatur.

Qui in morborum, atque symptomatum causis eruendis *vaporum* efficaciae tantum tribuunt, quo doctrinam hanc suam incertam tueantur, passim venditant tritum illud *Hippocratis* testimonium, sc. totum corpus esse *αυμπνέον καὶ συρρέον*. Cujus in verba licet jurare minimè teneamur, id tamen sano sensu verum esse concedemus, nempe caloris efflu-
via

via à sanguine flagrante quaquā versus emanantia, partium omnium poros, & meatus pervadere, haud secus ac in fornace destillatoriā atomi calorifici ab igne decedentes, & ferrum, & saxa, vitri latera, & liquorem in eo contentum nullo cum negotio trahunt: verum neque ista ignis effluvia è liquore intra matrarium conclusa, quem ita facile permeant, particulas mixturæ indolem spirantes secum auferunt, ac alio convehunt; neque in corpore animato calor vitalis omnia penetrans, particulas sulphureas, & salinas, aliasve priuatæ cujusquam partis natura imbutas secum avehit: At verò caloris vitalis effluvia, si vaporum meteorum per densos obices secum transferre nequeant, multo minus ejusmodi particulae aut putredine, aut alias ob causas in mineris suis resolutæ sibi met viam aut invenient, aut faciunt.

Enimverò ut vapores tetri à materia quavis excrementitia suscitati huc illuc sine limitibus indeterminati convolent, non tantum rationi incongruum, sed & œconomiae animali maximè injurium videtur. Cum enim in aedificio extruendo summa semper cura providetur nè culinæ nidor cœnaculum, aut triclinium infestet; quid cogitari potest alienius à naturæ providentia, quam ut in nobilissima hominis structura halitus stercorei omnia penetrantes cor, & cerebrum impunè seriant. Verum argumentis ab experientia desumptis vapores istiusmodi facile disci-

discutiuntur, & natura absolvitur; c. g. in
vivi sectione, dum membranis vitali calore
dilatatis, pori adhuc omnes apertiores exi-
stunt, liquor fœtidissimus ventriculi, cu-
jusque intestini, aut vesicæ urinariæ cavi-
tatibus per tubulum infundatur, & statim
corporis continentis infra, & supra liquo-
rem cavitati ligatura injiciatur, faciliè con-
stabit effluvia tantum calida, & nullos omni-
nò tetros putridosque halitus per membra-
narum poros evaporare: quòd si non sim-
plicem membranam materiæ putris cujus-
quam vapores fœtidi trajiciunt; multo mi-
nùs è minera longè diffita tales emissi plu-
rium vasorum tunicas, & partium solida-
rum obices permeantes ad cor aut cerebrum
evadent.

Si objiciatur in aperiendis defunctorum
cada veribus, cum fæces intestinales summè
putrent, quamprimum peritionæum dissec-
tur halitum fœtidissimum evaporare, unde
colligitur eum intestinorum tunicas pene-
trare: referre licet quòd cum materia putris
in receptaculo membranaceo diù inclusa late-
ribus ejus contigua est, ipsæ membranarum
fibræ corpuscula vaporosa paulatim imbibunt,
& demùm totâ membrana ejusdem cum con-
tentis indolis facta similem odorem expirat:
attamen cum mera effluvia membranam con-
cavam, & aliquanto spatio remotam feriunt,
poros ejus minimè trajiciunt. Quòd autem
ipsa cordis regio vaporibus è minera longin-
quâ immittendis satis immunis degat, hoc ex-
peri-

perimento conficiatur. Non ita pridem pueruli biennis ab hydropē defuncti cadaver aperui; *Willisio* alioque medico præsētib; præter hepar, pulmones, aliaque viscera plurimum vitata, deprehendi in dextra cordis auricula magnum abscessum pure flavo, & foetico repletum, nondum verò disruptum: si vapores, à materia putri longè diffusa elevati, cor afficere solent, cur non isti, à pure adeò juxta cordis Thalamos aggesto confiti, ei deliquia & lipothymias crebras intulere? cuiusmodi affectibus æger iste in toto morbi decursu minimè obnoxius fuit.

Quod autem spectat ad consensus admirandos qui inter partes valdè remotas intercedunt, & per vapores fieri putantur, isti omnino, communicatione aut per sanguinem, aut per nervos facta, peraguntur. A largiori vini potu ebrietas succedit, non quòd vapores (ut vulgò fertur) è stomacho in caput ascendant; hoc enim impossibile est; sed spirituosæ vini particulæ à sanguine susceptæ & cum eo circulatæ cerebro traduntur: si emplastra ex allio contuso pedum plantis applicentur, oris halitus Allium spirabit, verum istiusmodi odorem vapores totius corporis habitum penetrantes non producant; sed corpuscula quædam ab allio decedentia sanguini miscentur, cumque eo simul, ad pulmones delati, unâ cum fuliginosis sanguinis effluviis per expirationem emittuntur. Nec minus fatendus ille est, qui in diversis partibus à nervis oritur actionum passionumque consensus:

Pertur-

Perturbato aut malè affecto liene, sæpè cordis tremor, respiratio difficilis, quin & subita spirituum deliquia succedunt, quæ symptomata vaporibus passim ascribuntur; quorum tamen vera causa non aliundè petenda, quàm ex eo quod nervi lieni implantati, à materia acri vellicantur, ac in spasimum aguntur, & mox continuato propaginum nervosarum ductu, eisdem affectus nervis ad præcordia pertinentibus imprimunt. Postremò pleraque symptomata, quæ ad affectiones tum hysteri- cam, tum hypochondriacam spectant, nervorum communicationi potius quàm vaporibus tribuenda sunt, prout *Willisus* in *pyretologia* suâ clarè ostendit.

C A P. IX.

Willisiana febrium theapeia contra Mearam asseritur.

Tanto animi impetu & planè febrili æstu Pyretologiam Willisianam *Meara* aggressus est, ut meritò ipsi jam præfervido & tantum non febricitanti ad Therapeiam magno licet saltu festinandum sit. Itaque de febrium continuarum causis dicit Willisium idem ferè cum plerisque aliis medicis sentire, quare istis omissis, ad destinatum Hippocraticæ ætiologiæ pensum festinat *Meara*. At pace tuâ dicam, Willisiana febrium etiam continuarum ætiologia, quatenus recentioribus inventis & sanguinis circulationi accommodatur

tur prorsus nova est; eaque longè verior meliorque quàm sit ista tua, aut Reverendi patris tui Hippocratica futura sit.

Maximum Willisii paradoxum gravioribus in praxi medicâ erroribus ansam præbens dicit Meara, quod in omni febris intermittens principio phlebotomiam ex brachio suadeat, in progressu damnet. Hic ne non ubique Tui similis videris Villisium falso iterum insimulas, & lectoribus tuis imponis; caput & paginam, ubi hæc verba occurrere asseris, citasti, cum tamen ne verbum illic, quod tam opinione faveat, reperiatur. In quotidianæ & quartanæ therapeiâ nullam phlebotomiæ mentionem facit Villisius; In tertianâ quidem dicit vomitoria, venæ-sectionem & purgationem magni usus esse, atque hæc nisi ab initio statim celebrentur, parùm prodesse, imò obesse sæpius. Quod tu tam perfidè & infidiosè quàm confidentèr asseris eum in omni febris intermittens principio suadere. Sed Villisium ita scripsisse seu jure seu injuriâ fingendum est, quoniam ut Meara videtur contrarium tum ratione tum experientia facile est astruere: rationem ejus quia ætiologiam Hippocraticam valdè sapit, ipsissimis authoris verbis audiamus. Si enim ut communis medicorum fert opinio à Willisio nondum enervata, continens intermittens causa in ramis venæ portæ & visceribus ab illis irrigatis resideat, nec illi rami ullibi ad cutem nisi circa anum erumpant, frustra materiæ peccantis educatio per sectam in brachio venam expectatur: sed

sed nec sine damno fieri potest cum inde non leve immineat periculum metastaseos febris intermittētis in continuam, exinanita enim per seſtam brachii venam vasa majora, sanguinem impurum ex ramis venæ portæ sugunt, febrem continuam accensurum, ut observat Expertissimus Platerus. Qua in re Expertissimus Platerus tibi multum imposuit, cui tamen condonabimus tam gravem errorem, quod circulatorio sanguinis illius sæculo tam inaudita fuerat quàm est hodie ignota tibi; data enim sanguinis circulatione, lubentèr ex te scirem quare mineram febrium in vena portæ potiùs quàm in aliis venis residere statuas; putas tu fortè sanguinem in portæ magis sordidum & impurum quam reliquam ejus massam, quia vena ista in anum terminata, etiam partibus viliori usui destinatis inserviat, quæque à reliquis partibus corporis æquè differunt, ac culinae, & cloacæ à parte domus magis ornata; ideoque times ne impurus sanguis per venæ-sectionem in brachio trahatur ex portæ, & misceatur puriori massæ, eamque sæculentis suis inquinet, non alitèr quàm si coquus aut viliores famuli à culina vel sterquilinio in triclinium protracti, dominas & nitidum fœminarum chorum nidore suo inficerent, fœtidisque odoribus omnia implerent; sed ut seriò agam, quid tu unquam sani in pyretologia proferre potes qui supposito falsissimo innitens, nobilissimi remedii in febris medendæ methodo usum pervertis? Celeberrimi quique medici tum antiqui tum recentiores phle-

phlebotomiam, quoties in febre intermittente indicatur, ab initio celebrant; libet hinc Galeni (quem instar omnium habes) testimonium allegare. Ad Glaucon. lib. 1. c. 10. de febris tertianæ cura loquens, quod si sanguinem mittere oporteat, neque hoc omittendum sed ab initio statim faciendum est, ait: & tamen è contra Ormonienſis medicus experientiam adducit nempe in diuturnarum febrium intermittentium progressu nihil sanguinis missione salutaris esse, quod ille in multis aliis tum præsertim in filio primigenito Illustrissimi Domini Arundelii sacri Imperii Comitibus & Baronis de Wardour expertus est, quem sanguine bis detracto à quartanâ liberavit, quæ biennii fere spatio clarissimorum medicorum operam eluserat. Ut concedam tibi (qui plurima falsa protulisti) historiam istam veram esse, quis credet tamen diuturnam quartanam unico phlebotomiæ remedio curatam fuisse? id quod nemo præter te unquam medicus se præstitisse scripsit, aut, opinor, credidit: Verum hoc tibi & Patienti fortuna meliori quàm praxi contigit, ut morbus aliam ob causam, cœli fortè aut anni mutationem, ultrò deficeret; nec sanguine intempestive detracto Juvenis febrem hydrope aut cachexiâ mutaverit; certo enim certius est hujusmodi affectus & non rarò mortem ipsam, febricitantium phlebotomiæ nimis seræ frequenter succedere.

Ut willisø in omnibus adversetur Meata, uti phlebotomiam, ita & purgationem non
nisi

nisi in febrium intermittentium progressu admittit. An timet ille nè hoc etiam remedio humores è ramis venæ portæ in vasa majora rapiantur? Verùm è contra cùm rami isti ad anum pertingant, cur non ex eâ parte quàm citissime materia morbifica purgatione educetur? Sed veretur ille, si catharsis opportuna sub febris initia celebretur, nè totius provisione nondum satis peractâ morbus extinguatur, priusquam longa illa intentionum series à carcere ad metam percurratur.

Verùm enimverò quicquid dici poterit pro *Willisiana* febrium intermittentium curatione, certum est *Meara*, cum in continuarum therapeiâ gravissimos errores commisisse; nempe quòd febricitantes quosdam aliâ methodo quàm *Ormoniensis* usitatum est, sanaret; nec dubitaret in febre continuâ vomitorium propinare, etiam quarto die ad infusionis croci metallorum uniciam, aut drachmas decem ascendere. Si tu in febribus continuis nunquam ausus es Emetica propinare, multum metuo nè mansuetudo hæc tua & misericordia ægris in miseriam verterit; præsertim si à crapulâ aut à stomacho chyli corrupti putrilagine referto febris inceperit; quo in casu nisi vomitorio adhibito fomes detrahatur, frustra pro restinguendo febrili incendio, opera impendetur. Sed arguitur *Willisius*, quòd febris die quarto vomitorii Antimonialis tam magnam dosin exhibuerit; Quartum diem quod attinet, Emeticum non prius propinatum arbitror, quia tum primùm ad

agro-

ægotantem accersebatur; cum autem ejusmodi medicina etiamnum requiri videretur, nihilque contraindicans occurreret, an ægotantem in manifestum vitæ discrimen adduci sineret, potius quàm Hippocratis præcepta transgrederetur? Quod spectat ad Pharmaci naturam & dosin quicquid tu in Chymicis minimè versatus reclames, benè notum est, Antimonium cum nitro calcinatum, ita benignum reddi posse, ut infusio ejus supra unciam unam aut decem drachmas propinata, satis blandè & tutò, & quidem medicamento quovis Galenico longè efficacius operetur. Nam quod tu à Manna, Cassia, Diacatholico melius præstari posse asseris, quid isthæc ad succos acres in stomacho fluctuantes? utpote quos leviter fortè exagitant, minimè educunt. Sed cur tu Villisium die quarto ad infusionis croci metallorum unciam unam aut decem drachmas ascendisse affirmas? In historia allegata refert idè solummodo unciam unam exhibitam fuisse, cur tu addis aut decem drachmas? Tibi adèd Cresense ingenium est, ut nihil transcribere aut recitare queas, nisi aliquid addideris de tuo.

Quòd tu de Hippocraticæ materiæ febrilis orgasmo differens, cum subtiliter admodum à ventriculi nausea & oppressione distinguis: quos affectus à phlegmone ejus, vel à bile viscidâ tunicis ejus impactâ plerunque provenire ais, ideoque ante pepasum purgari vetas, Hoc inquam sine ratione aut autoritate merum tui ipsius cerebri commentum est.

In alia ægotantis historia incusatur Willisius

lisius, quod nulla topica hypochondriis applicuerit, imò addit *Meara* topicorum nulla in historiis Willisianis extare vestigia, quæ tamen
 P. 146. ad viscerum contemperationem & incendii in ipso foco extinctionem à sanioribus Medicis unice laudantur, quanquam illa tanquam quisquilias in Anglia plerique Medici vel negligunt vel rident. Miror qui sunt isti saniores Medici, à quibus topica pro incendii febrilis in ipso foco extinctione unice laudantur. Certè in bonorum Authorum monumentis hujusmodi præceptum nullibi occurrit: Porro qui febrem in sanguine fundari, ipsumque sanguinem circulari agnoscunt, praxin istam non nisi raro necessariam ducunt: Tibi autem perpetuò concedatur, sed tanto cum fructu quanta cum veritate asseris incendii febrilis focum circa ramos venæ portæ delitescere. In febrium quidè progressu, quum sanguis impurius, nec crisi satis defœcatus, fœculentias suas visceribus affligat, in iisque dyscrasias & obstructions pariat, regioni ipsorum foci applicari expediat; quam & *Willisii* methodum fuisse è scriptis ejus liquidò patet, qui in casu illustris fœminæ febricitantis, cui tandem regio ventriculi & sinistri hypochondrii intumescerebat, forum iis adhibendum instituit, ex foliis Absynthii Pontici, Centaurii, Abrotani cum radicibus Gentianæ vino albo in vase cooperto incoctis, lib. de febr. cap. 5. de febr. intermitt. quotid. Tu interim sicut tuus est mos, falsò asseruisti topicorum nulla in historiis Willisianis extare vestigia.

Quibus

Quibus vana & fluxa est fides, cum ex seip-
 sis omnes æstiment, aliis licet veracioribus
 non faciliè fidem adhibent. Hinc quod *Wil-*
lisius tanquam factum narrat, de eo *Meara*
 dubitat, & omnino aliter fieri debuisse con-
 tendit. Dicitur Matrona quinquagenaria die
 morbi octavo per sudorem perfectè judicatam
 fuisse. Regerit hic juxta Hippocratis & Ga-
 leni experimenti diem octavum perraro esse ju-
 dicem. Si tu istorum Crisiologiam ad no-
 stras regiones & incolas transtuleris, aut
 ego fallor aut tibi Pseudoprophetæ & judi-
 ciariis istis tuis regulis Vespillones multum
 debitori sunt. Sed ulterius objicis in istius
Matronæ morbo concoctionis signa non ante P. 149
octavum diem apparuisse, ergo crisin saluta-
rem non nisi ante undecimum contingere po-
tuisse: Næ temeraria & importuna fuit ista
 mulier, quæ festinata nimis & præcoci con-
 valescentia *Mearæ* Canonem violavit. Un-
 denam verò tibi constat in Matrona illa con-
 coctionis signa non ante diem octavum ap-
 paruisse? Ex *Willisii* historia probabile est pe-
 pasmum à sexto incepisse, quoniam isto die
 sudoris eruptio & caloris sedatio quædam
 contingebant, an fortè exinde colligis nulla
 concoctionis signa prius extitisse, quod octavo
 innuit urinæ hypostasim conspicuam fuisse?

Verum enimverò ut paulò liberiùs, quod
 sentio de *Crisibus* loquar; licet fatendum sit
 febrium solutiones per evacuationes críticas
 interdum contingere, hoc tamen in his re-
 gionibus non semper nec eodè prorsus mo-
 do,

do, quem *Hippocrates* & *Galenus* descripserunt, fieri contendimus; præsertim cum sub frigido hoc cælo, & crebris mutationibus obnoxio, sanguis non ita æquabiliter accendatur, nec adeo constanti tenore deflagrationis suæ periodos conficiat: Tum præterea nostro sæculo ipse sanguis in plerisque labe Scorbatica infectus, cum à febre effervescat, materiam morbificam non ita facile coquit, & secernit, ut eam statò tempore simul & semel exterminet. Quare observare est in quibusdam febribus, crisin omnino nullam succedere; & sæpenumerò in aliis, criseos loco materiam febrilem in caput translatam malas cerebri & nervosi generis affectiones inducere, prout *Willisius* annotavit: Quapropter ægrotantes nostri fortuito criseos eventui non sunt relinquiendi, quin Medicus remediis tempestivè adhibitis Naturæ impedimenta tollat, eandem labascentem suffulciat, atque segnem nimis ad conflictum cum morbo citius ineundum irriter. Porro cum apud nos victu pleniore crassioreque & minore transpiratione, quàm in *Graciâ* aut *Italiâ*, ingens materiæ putridæ saburra plerunque in primis viis congeratur, cumque non leve sit periculum in febris æquæ nè cerebrum & nervosum genus malè afficiantur, idcirco Emeticorum usus, quicquid tu reclamationas, valde necessarius habetur, idque alii experientissimi Medici quotidiana praxi sua comprobatum reddunt.

Verùm hîc liquet redargutiones tuas ad fundum, & usque ad ipsas fæces exhauriri, quare cum

re quæ
& indi
mò int
sterum
berni
Aspid
pareat
famam
homine
prodi
mi, a
mi; al
tui ne
Nam
nescio
sceret.

D
ne
curru
dicato
suprem
non pa
quet
sum
vicio
non ex
sibi q
penur
peper
piperi
Symm

re quum rationes defunt, opprobria tantum & indignissimas contumelias cumulas; quini-
mò intra ultimos lædendi conatus (nè in po-
sterum credamus venenata animalia in *Hi-
berniâ* non nasci) totum evomis virus, ipso
Aspidum veneno venenosum magis; ut ap-
pareat te non *Willisii* hypotheses evertere, sed
famam maledictis proscindere, imò ipsum
hominem jugulare velle: Indicis satis apertis
prodidisti, quàm sis malevoli & exitialis ani-
mi, ad mortes & neces intendandas paratissi-
mi; absit in *Willisio* aut mihi, aut cuiquam,
cui non intime faves, pharmacum propines:
Nam qui ita calamum veneno armare solet,
nescio annon idem medicamentis suis immi-
sceret.

Discusso ad hunc modum *Examine Mea-
no*, & à convitiis (quæ in illo sola oc-
currunt argumenta) *Willisio* utcunque vin-
dicato, tandem operi meo & Lectoris tædio
supremam manum imposueram: Sed quem
non paulisper sistant & morentur *Rariores ali-
quot Historiæ*, quas adjecit nè Liber ad ju-
stum volumen, aut quod tantundem est con-
vitiatorum cumulus ad integrum plaustrum
non excreveret? Nam Authoris nomen ut
sibi quoquo modo acquireret, totum simul
penum exhausit, & nullius famæ aut nomini
pepercit, sed corrasis undique Adversariis, &
piperi olim meritò damnandis chartulis,
Symmystis tot opprobria, morborum tam

absurdam ætiologiam excogitavit, ut nesciam medicos an ægrotantes magis improbè tractaverit. Et quidem primò statueram omnes hæc *historias* seriatim evolvere; rationes ejus quantum à vero distant, ostendere; & denique singulorum phænomena genuinas solutiones substituere. Sed ab hoc penso, non solum operis tædio sed & suspectâ narrationum fide facilè deterritus sum; nam qui aliorum scripta (quod supra satis patuit) tantâ perfidiâ atque injuriâ corrupit, quis eum credat in suis religiosus acturum? Itaque ut Leonem hunc Candidus Lector ex dente aut ungue æstimet, pauca tantum delibabimus. Verum ut præteream, quod pudet referre quibus ille artibus *D. D. Martyn* concivem suum apud plebem minuere & infamare nititur? neque enim satis habuit, casu invidiosius conscripto, Generi sui necem Doctori ascribere, sed quo latius conficta rei atrocitas in vulgus serperet, historiam hanc unicam Vernaculo sermone edidit, & instar Hybridis Anglolatini non unâ linguâ oblatrando, contumeliis utramque polluit; cā potissimum de causâ, ut proximo & homotechno perfidè oppresso, seipsum infimo civium ordini commendaret, & imperitum istum gregem in praxeos suæ retia securius allectaret.

Hoc interim minimè ferendum est, ut Doctissimum Virum *D. D. Bidgood* de medicina & reliteraria optime meritum tam scelerate & indigne tractaverit, aut ejus famæ tam licenter infidietur. Præterquam enim quod.

Clau-

Clarissimi illius Viri diarium in privatos usus conscriptum, transcriptum autem ad votum Insignissimi Domini *Francisci Poulet* à Pharmacopæo Exoniensi, *Meara* inconsulto Authore contra leges humanitatis & bonorum omnium consuetudinem, & publici juris fecerit, & libro suo inseruerit; Commentarios insuper perquam iniquos addidit, quibus Eruditissimi Authoris sensa pervertere, & in proprium sui ipsius scopum flectere conatus est. At verò hisce Technis dolisque quantum est quod lucratur? In Casu Nobilissimi Adolescentuli filii Baroni de *Hinton* Ægrotantis prognosticum temerarium protulerat *Meara*, Eum nempe *Wentriculi phlegmone & sphacelo correptum*, brevi morbo fatoque concessurum. Opinionem hanc puer paulò, se melius habente, quam temerè susceperat, tam facilè mutare, de ægro bona omnia sperare & dicere, at verò symptomatis denuò iterum invalescentibus, ne jam errasse, aut antea non rectè sensisse videretur, priorem sententiam pari levitate & majori confidentiâ resumere, rem prout ipse prius dixerat, ita se habere, id sibi ex triginta annorum experientia compertissimum esse denique post obitum pueruli prognosin suam apertius jactitare, historiam morbi à *D. D. Bidgood* exaratam inscio Authore edere, & reclamante verborum sensu ita in rem suam interpretari, ut de natura morbi se rectius quam reliquos medicos sensisse publicè innotesceret, quam solidè autem & nervosè hoc egit

periti omnes judicent. *In Principio morbi ipse abscessum non sine causa, ut ait, suspicatus est: p. 236.* postea ex observatis Anatomicis colligit, *abscessum non amplius probabilem sed planè demonstrabilem.* Partes affectas (licet in theoria morbi pateat illum de *soliis ventriculi phlegmone & sphacelo* cogitasse.) nunc *vel ventriculum, vel aliud quoddam viscus ventriculo vinum* cautè & sapientèr admodum pronuntiat p. 231; quod certè monosyllabon ipsius inscitia in dubiis casibus ubique optimè inservit.) Has partes speciatim innuens, nunc dicit fuisse *omentum & mesenterium, eaque abscessu p. 236.* (& paulò inferiùs) p. 237. *sphacelo laborasse;* Adèd se vertit in omnes partes ut diagnosticon suum ab erroris culpa & suspitione expediat. Observata Anatomica è quibus hæc colligit fuere primo *ecchymata circa musculos transversos peritoneum nigricans & putridum, Omentum sicut & mesenterium extenuatum. & omni pinguedine spoliatum, & Hepar in parte concava lividum.* An quia omentum & mesenterium extenuata, omni adipe spoliabantur, inferis eadem abscessu ac sphacelo correpta fuisse? ergò in omni tabe & diuturna quavis ægritudine lethali, viscera ista his affectibus laborabunt; Nam ejusmodi defunctorum anatomia omentum & mesenterium extenuata semper omnique adipe spoliata exhibent; quod certè evenit, quia partium istarum, prout cœterarum pinguedo (cui molem suam præcipuè debent) à diuturno cujusvis morbi calore colligatur,

quatur, & absimitur. Porro viscera ista ab-
scellu affecta, tumida potius quàm extenuata
apparuisse, & materia purulenta aut nido
adhuc inclusa, aut inter intestina fluctuans
conspicua fuisset; prout in veris istarum par-
tium abscessibus non rarò vidimus. Sed ma-
teriam istam purulentam dicit *Meara ex me-*
senterio & omento ad intestina transisse, &
à diuturno ejus fluxu illorum tunicas abrasas
fuisse. p. 238. Verùm si id demus in hoc casu
potuisse contingere (quod tamen perrarò, si
unquam, accidit) Nihilominus ubicunque
abscessus disruptus fuit & evacuatus, ibi aut
cystis aut cavitas relicta, ejus indicia quædam
in defuncto certissimè proderent; cum itaque
nulla ejusmodi signorum mentio à Clarissimo
Doctore facta sit, sed tantum *mesenterium &*
omentum extenuata esse, & *omni pinguedine*
spoliata. Miror qua ratione inferas Tu illa ab-
scellu correpta fuisse. Præterea si abscessus
per intestinorum tunicas & membranas in eo-
rum cavitates penetrans fluxum istum concit-
tasset, magis adhuc mirandum est materiam
istam purulentam diuturno suo in intestina
decubitu ea non aliquatenus corrupisse, aut
saltem contaminasse, cujus tamen nullum ve-
stigium in dissecto cadavere ipse libentè
agnoscis, imò ventriculum & intestina incor-
rupta & putredinis expertia fuisse ultrò con-
tendis p. 238. Cur autem partes istas sphace-
lo laborasse vis? In observatis Anatomicis
nulla fit mentio de omento aut mesenterio
livore vel nigredine affectis, aut quoquo mo-
do

do discoloratis; quæ itaque in istis sunt sphaceli signa ostensiva? aut unde *Te tam rectè collegisse arbitraris luculenta corruptela* & *sphaceli vestigia in mesenterio* & *omento apparuisse*, hinc ad *peritoneum* & *abdominis musculos*, inde ad *cava hepatis* *serpsisse*. Primo enim qui nosti tu *sphacelum in omento* & *mesenterio prius extitisse*, cum in defuncto ibidem nulla ejus vestigia remanserint? tum si affectus iste locum mutaverit, cur non potius simul cum materia purulenta ad intestina, quàm ad partes remotiores serpserrat? sed credo te de *abscessu* & *sphacelo* somniasse tantum, nam illa dissecti cadaveris Phænomena nulum ejusmodi affectum in quopiam viscere aut parte fuisse planè testantur. Quod autem spectat ad *Ecchymata in musculis transversis*, *peritoneum nigricans*, *hepar in parte concava lividum*, si quicquam in Anatomicis exercitiis versatus fueras, tibi facile constaret, effectus istos ab alia causa quàm à sphacelo aut abscessu provenire: cystis fellæ exudationes, siquidem copiosæ fuerint, ut intestini coli ac ilei corpora alba flavedine tingunt, ita partes hepatis contiguas ex rubris in lividas mutant; quin & hanc rationem Doctissimus Vir *D. D. Bidgood* satis clarè innuit, cum in eadem observatione conjunxerit *hepar in parte concava lividum*, & *vesiculam fellis quantitate quam par est tumidiorem*. Porro quoad *ecchymata musculorum* & *nigredinem peritonæi*, si dissectionibus corporum, quorum abdomini, dum viverent, fatus, cataplasmata & calidio-

ra epithemata applicabantur crebrò interfuisse, ejusmodi partium sugillationes absque sphaceli suspicione passim videre poterat. Quid tamen his immoror, cum *Meura* solenne sit, atque forsan per triginta annos ita assueverat, affectuum ferè quorumcunque abditorum causas ad *ventriculi phlegmonem* & *sphacelum* referre; ita namque in febribus p. 143. & in historiis medicis, quoties levis aliqua nausea & ventriculi oppressio adfuerit, passim loqui amat; idque non minùs præfidentèr, quàm si ipsorum viscerum penetralia introspexerat; dein symptomata omnia per vapores ab hujusmodi abscessu ad cor, cerebrum, & plexum choroëidem, aliasque partes elevatos, nullo cum negotio solvit; Et denique juxta hanc hypothesin, à vera longissimè recedentem, pro ægrotantibus medendi methodum instituit. Hujusmodi in omnibus historiis istis pathologiam in examen revocare non operæ-premium duxi, quin diutiùs expectare liceat, donec altera ejus de febribus *Hippocratica ætiologia* in lucem prodeat.

F I N I S.

